GRAECORUM
SIGLAE
LAPIDARIAE

A MARCHIONE

SCIPIONE MAFFEIO

Collectae, atque explicatae.

VERONAE. MDCCXLVI.

GVIDI

ANTIQUITATIS

SOLIDÆQUE ERUDITIONIS

AMATORIBUS

JULIUS CÆSAR BECELLIUS

VERONENSIS.

AD complementum suum pervenit tandem non solum omnigena antiquarum Inscriptionum, & anaglypticorum marmorum collectio, quam Scipio Maffeius Marchio nec labori, nec sumptibus parcens triginta & ultra ab hinc annis incoeperat, sed etiam nobilis atque opportuna tot cimeliorum collocatio. Muri siquidem circum circa magnum Veronensis Academiæ cavædium sunt erecti, atque in eis ordinatim inserti eruditi lapides, non ad maiorem altitudinem quam commode legi possint. Ante illos clarissi-

morum virorum collatione, & impensis exstructa, Dorica porticus quinquaginta columnis subnixa pluviam arcet, & harum rerum studiosis operimentum, atque honestum receptaculum præbet.

Postquam Museum ita constitutum est, plurimis quotidie postulationibus collector excitatur, ut tot, tamque præclara monumenta in lucem coniunctim edat, & publici iuris faciat. In eo totus iam est. Cum prodibit opus, mirabitur profecto quicumque has delicias amat, ac novit, quomodo potuerint Græcæ Inscriptiones usque ad numerum centesimum coacervari, Romanarum cuiuscumque generis, ut ita dicam, innumeræ, Christianæ quoque, & medii aevi plures, Etrusca monumenta selecta XXV. Arabicæ inscriptiones IV. & vetera anaglypha ultra centum. Non hæc tamen solummodo monumenta continebit liber, sed iis amplissima aliarum Inscriptionum collectio sociabitur, quibus

tuto

tuto inniti poterunt docti, namque extare, & genuinas esse Maffeius testari potest, atque asserere, cum visæ omnes ab eo & expensæ, & sive sua, sive Abbatis sui Francisci Seguierii manu transcriptæ sint. Quatuor alia præsertim huiusmodi Musea præstantiora exhibebit liber: nempe Taurinense, cujus Maffeius ipse auctor olim, & ordinator fuit; Vindobonense, quod eiusdem suggestione atque hortatu congestum est; Capitolinum maximum, quod augetur adhuc, & amplificatur in dies, collectumque ac servatum in Collegio Romano Patrum Societatis Jesu. Taurinenses quidem inscriptiones digessit Maffeius, & illustravit, simulque anaglypha omnia incidi fecit eo ipso anno, quo Museum construxit, omnia statim editurus; sed novis negotiis in dies implicitus editionem semper distulit. Plurimæ demum Inscriptiones insuper adducentur ad hanc usque diem ineditae, quas in regionibus variis

editor sparsim reperit; seu noviter detectas, seu numquam animadversas, aut agnitas.

His monumentis omnibus peramplus praemittetur Tractatus de Notis, seu compendiis, quibus antiquae Inscriptiones abundant. Libri huius Praefationem recitavit nuper Marchio Maffeius erudito amicorum coetui: ex qua cum audierimus, Graecorum quoque siglorum explicationem in eo Tractatu recenseri, quam ad hanc usque diem a nullo volumine, & ab Antiquario nullo haurire possumus, petiimus statim, ut breviusculam hanc operis partem amplius non supprimeret, sed ut in antecessum vulgari permitteret. Cui petitioni cum libenter annuisset, fieri enim sic posse aiebat, ut vel de errore aliquo a viris doctis admoneretur, vel subsidio iuvaretur aliquo, ego eam provinciam suscepi, & libelli editionem procuravi, titulum generalem praemittens, & eam quoque Praefationis partem, quae ad integrum siglarum Tractatum per-

pertinet. Ab hodierno typographorum more abstinui, qui nonnisi latissima papyro, & amplis voluminibus quaecumque scripta nobis exhibent, ut majorem pecuniam corradant, maximum literatorum incommodum nihil veriti, atque exiguorum librorum elegantiam perosi, & commodum auferentes. Numeri, quibus in siglarum catalogo Inscriptiones denotantur, ii sunt, quibus in earum editione signatae erunt.

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

AVendo veduto per la Fede di Revisione, ed Approvazione del P. *Fra Girolamo Medolago Inquisitor del S. Ufizio di Verona* nel Libro intitolato: *Graecorum Siglae Lapidariæ, a Marchione Scipione Maffeio collectae, atque explicatae*. non v' esser cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per Attestato del Segretario nostro niente contro Principi, e buoni costumi, concediamo Licenza ad *Agostino Carattoni Stampator di Verona*, che possa esser stampato: osservando gli ordini in materia di Stampe, e presentando le solite Copie alle publiche Librerie di Venezia, e di Padova.

Dat. li 28. Marzo 1746.

Gio. Emo Proc. Rif.
Alvise Mocenigo Proc. Rif.

Registrato in libro a c. 32. al n. 179.
Mich. Ang. Marino Seg.

Si-

SIGLAE
LAPIDARIAE

Hoc eſt

COMPENDIORUM SCRIBENDI,
Quae in antiquis Inſcriptionibus
cum Latinis tum Graecis
occurrunt, recenſio,
atque explicatio.

PRAEFATIO.

JUcundiſſimam, & quae ad omne eruditionis genus mire conducit, antiquarum Inſcriptionum perſcrutationem, tractationemque aggredienti, nihil eſt quod magis obſtet, ac plus negotii faceſſat, quam *Siglorum obſcuritates*, ut

Justiniani verbis utar, & compendia in eiusmodi monumentis adhibita. Veteres vel singulariis literis, vel prioribus tantum syllabis verba, & dictiones integras saepissime significabant; quamobrem quae verba lateant, & quaenam ibi dictiones eruendae sint, aliquando etiam inter exercitatos ambigitur. Profecto si quis quantum aliquis in re antiquaria profecerit experiri velit, istiusmodi mutilationes, quae nequaquam tritae ac pervulgatae sint, proponat interpretandas. Romani quidem non in titulis solummodo, sed & in *Pontificum monumentis*, *iurisque civilis*, *atque historiarum libris* contractionibus his utebantur, quod Valerius Probus in libelli sui prooemio nos docet. Propterea eximius iste Grammaticus, quem Gellius pluries laudat, ad ea colligenda, atque interpretanda priscis iam temporibus admovit manum.

Antequam progredior, cur me *de Notis* acturum haud profitear, rationem reddere, erroremque liceat animad-

nimadvertere ob varium nominis usum, apud illos qui hac de re verba faciunt, subortum. Quamvis enim hae quoque contractiones sub Notarum nomine quandoque veniant; ita ut Probus ipse libellum suum *De Notis Romanorum* inscripserit, atque *incisa Notis marmora publicis* memorarit Horatius; tamen proprie ac stricte notae signa sunt, & characteres peculiares ab iis, quibus scribentes utimur, differentes. Hinc Sidonius ut rem expediret, librariis dictabat, *qui comprehendebant Signis, quod Literis non tenebant*. Propter nominis ambiguitatem ad Virgilii versum,

Lib. 9. ep. 7.

foliisque notas, & carmina mandat,

Aen. lib. 3.

haec habet Servius: *scripto aut Signis, idest quibusdam notis, ut in obelisco Romae videmus: vel ut alii dicunt, notis literarum, ut per unam literam significetur aliquid*. Festus quoque: *Nota nunc significat signum, nunc literas singulas, aut binas*. Hinc optime Ursatus in Commentarii sui *de Notis Romanorum* praefatione. *Notas appello Pro-*

bum

bum secutus, qui improprie Notas dixit, quae erant verba contracta, aut singulares literae. At monebat Probus, *circa perscribendas, vel paucioribus Literis notandas voces* studium necessarium esse. Diserte iurisconsultus Paullus: *Notis sciptae tabulae non continentur edicto, quia notas literas non esse Pedius scripsit*: Sextus hic Pedius multoties in Pandectis laudatur. Quae vere erant Notae, Graece σημεῖα vocabantur. Σημειογράφος in Glossis redditur *Notarius*: at qui communibus scribebant literis, καλλιγράφοι erant si maioribus, ταχιγράφοι si celeribus: magnopere siquidem decepti ad hanc ferme diem sumus, qui tachigraphos Notis usos esse credidimus; cum ea scriptura uterentur, qua cursim scribebant Romani; cuique immerito modo Gothicae, modo Langobardicae, modo Saxonicae, modo Francogallicae nomina sunt imposita, ut in Opusculis *Historiae Theologicae* aliquot ab hinc annis a typographo adiectis perspicue, ni fallor, ostenditur.

D. lib. 37. t. 1. l. 5.

Pag. 57.

Pro-

Probe Lipsius de compendiariis figuris accepit Laertii verba in Xenophonte : ὑποσημειωσάμενος τὰ λεγόμενα. Eodem modo intelligendus est Plutarchus, cum Ciceronem narrat, docuisse scribas signis uti, *quae paucis & brevibus figuris multarum literarum vim continerent:* σημεῖα προδιδάξαντος ἐν μικροῖς καὶ βραχέσι τύποις πολλῶν γραμμάτων ἔχοντα δύναμιν· additque, eo tempore nondum Romanis usui fuisse τοὺς καλουμένους σημειογράφους. De iisdem intelligendus Dio, cum Moecenatem tradit primum σημεῖά τινα γραμμάτων πρὸς τάχος *signa quaedam literarum ad celeritatem* reperisse. Hieronymus in Chronico: *M.Tullius Tiro Ciceronis libertus, qui primus notas commentus est*. Mancipiorum tamen non ingenuorum ea commenta fuisse, monuit Seneca : sed aliquo occultae scriptionis genere Tullium ipsum usum aliquando esse, locus est qui doceat in epistolis ad Atticum: *quod ad te de decem legatis scripsi, parum intellexti credo, quia* διὰ σημείων *scripse.*

In Cat. Utic.

Lib. 55. p. 553.

Epist. 90.

Lib. 13.

pſeram. At in univerſum colligere poſſumus, fruſtra in rem noſtram communiter adduci Tironem Ciceronis, Aquilam Moecenatis libertos: illorum enim induſtria verborum ſigna quaedam aut invenerat, aut didicerat, quibus loquentium properantiam ſuperantes,

Manil. lib. 4. *Exciperent longas nova per compendia voces*.

Idem Seneca ibidem: *quid loquar verborum notas, quibus quamvis citata excipiatur oratio?* D. Baſilius: σημέιων χρήζουσιν, ἵνα ἱπταμένων ἀυτῶν λάβῃ τὸ τάχος ὁ γράφων· cum verba natura ſua volent, *notis utuntur, ut volantium celeritatem aſſequatur qui ſcribit*.

Epiſt. 178.

Epiſt. 117. Eapropter D. Hieronymus *ſigna, & furta verborum* notas concinne appellat. Unde autem, Ennium *mille & centum inveniſſe*, & collegiſſe *quinque millia* Senecam, hauſerit Iſidorus, profecto ignoro. Notae in lapidibus noſtris utique dici poſſint ✠ pro *denariis*, 7 pro *centuria*; nequaquam vero ſi proprie & ſtrictius loqui-

quimur, cum ſyllaba, aut communis *litera verbum eſt*. Ad contractiones, de quibus acturi ſumus, multo minus referri debet, quamvis ea quoque huc pertrahatur a multis, occulta, & permutato literarum ordine arcana ſcriptio, quam in epiſtolis adhibuerunt quandoque, Caeſar, quod Gellius memorat, & Auguſtus, quod a Dione traditur. Notae quidem, quae Tironis, ac Senecae praefixis nominibus ad Gruteri calcem exhibentur, quibuſque in veteri editione doctae Petri Bembi, & Juſti Lipſii praemiſſae fuerant epiſtolae, quantum a compendiis, quae modo perſequimur, diſtent, quilibet intueri poteſt. Sinenſia profecto σύμβολα perlegere, ac perſcribere citius diſcas. Ego vero illud noſtris peculiare nomen conſtitui, quo Juſtinianus Imperator uſus eſt, cum Pandectas iuſſit, *non per Siglorum captiones, & compendioſa aenigmata conſcribi, ſed per literarum conſequentiam explanari*. Sic habetur in Praefatione prima Digeſtorum.

Manil. lib. 4.

Gell. l. 17. c. 9.

Ha-

Habetur rursus in secunda : *poenam falsitatis constituimus adversus eos, qui in posterum leges nostras per Siglorum obscuritates* ausi fuerint *conscribere ; omnia enim*, idest *& nomina prudentum, & titulos , & librorum numeros per consequentiam literarum volumus non per Sigla manifestari*. Sigla vero & non signa ibi legendum esse , abunde probat Praefatio tertia Graece prolata, in qua eadem praeceptio iteratur κατὰ τῶν σημείοις τισὶν ἐν τῇ γραφῇ χρωμένων , ἅπερ σίγγλας καλοῦσιν· *adversus in scriptura quibusdam signis utentes , quae Singlas vocant*. Discimus hic , usitatum id nominis fuisse , quamvis apud auctores non perennaverit; discimus, tum *sigla* , tum *siglas* dici consuevisse, quemadmodum menda, & mendas; ac discimus, Graecos a Latinis vocem mutuatos esse, *singlas* enim quid aliud est quam *singulas*, & quid *singlae* sunt nisi *singulae*? prior scilicet tantummodo dictionis litera saepe scribebatur. *Singulariae literae* a Gellio appel-

Lib. 17. c. 9.

pellantur. *Singulae quid significarent, in promptu erat*, ait Probus. Si quis vero Sigla *a Saxonico segl*, *vel a Teutonico seghel* mirifice deducere potius amet, genio indulgeat suo. Praefationes antedictae, quarum secunda obscuro & nequaquam competenti *Epistolae*, vel *Orationis ad Antecessores* nomine laudatur in hoc proposito a pluribus, in primo Codicis libro denuo afferuntur. Etiam in Novella CVII hereditatis uncias non *per numerorum symbola sed literis omnibus* δι' ὅλων γραμμάτων *declarari*, praecipit Imperator.

Cang. Glossar. in Sigla.

Compendia ergo, quae vel priori tantum litera, vel dictionis parte constant, Valerius Probus, cuius alium etiam *commentarium satis curiose factum de occulta*, nempe transposita, *literarum significatione*. memorat Gellius, digerere, atque interpretari primus aggressus est; non illa tamen solummodo respiciens, quae marmoribus, aut aereis tabulis mandabantur, sed etiam quae voluminibus di-

Scrivere in cifra.

versique generis monumentis. De huius Grammatici patria nihil umquam auditum, neque enim de Berytio Probo hic agitur. Quid si Veronensem dixero? quae non improbabilem coniecturam reddant, propono. Siglas recenset aliquas, quae non nisi Veronae visae usquam sunt: hanc praesertim R. VER. Explicatur in quibusdam Probi editionibus *Rurum Veronensium*, in aliis *Rerum*. Neutram ab illo interpretationem processisse opinor, neutrum enim verbum in veteri ullo marmore breviatum invenias; & ab interpolamentis aliquot immunis liber non est. R in lapide isto *Reipublicae* nomen connotat, quae contractio inscriptionibus consueta neutiquam fuit, uniceque habetur in Veronensi illa, ubi Trophimus quidam RESTITVTOR. R. VER. hoc est *Reipublicae Veronensis* nuncupatur. Cur autem lapicida literam praetermiserit, cum *Respublica* per R. P. perpetuo in monumentis omnibus designetur, apparet statim ipsum lapidem

in

intuenti: ſpatium ſiquidem defuit, eiuſque anguſtia alteri literae locum non dedit. Hanc igitur ſingulariam afferre non poterat, qui votivam inſcriptionem noſtram, modo in Muſeo collocatam, non inſpexiſſet; inſpexiſſe autem, atque ex ea literas exſcripſiſſe vix adducor ut credam; niſi qui in hac civitate degeret, neque enim tunc temporis ad obſervandos titulos itinera ſuſcipiebantur. Memoremne, in Ioannis Nicolai *De ſiglis veterum* volumine miſerum Probum has eaſdem literas *Rex Veronenſis* interpretari? Recenſet praeterea Probus B. V. V. recteque exponit, *Balnea*, *Vina*, *Venus*. Inſolita, atque extraordinaria haec compendia a praecedenti verſu excuſantur, comprobanturve, in quo eadem verba habentur extenſa. Verumtamen binae tantummodo laudari inſcriptiones poſſunt, in quibus ea ſigla apparuerint: earum autem unam non longe a balneis Calderianis noſtris Ioannes Pantheus invenit, ac de

Pag. 40.

iis cum ageret, typographico praelo primus ſuppoſuit. D. A. M. hoc eſt *Deo Aeterno Magno* in hoc item libello habetur: quae tria verba in nullo alio viſa unice praefert praeſtantiſſimum ab Antiquariis noſtris tribus iam a ſeculis memoratum marmor. Illa quidem in eo explicate ſunt ſculpta, ſed Auctor forte quae in patria viderat, per priores tantum literas ſibi adnotarat, quapropter Romae commemorans, aliquantum a lapide deflexit. Mirum eſt, Ioannem item Carotum Pictorem Veronenſem Sarainae coaevum, qui folio Amphitheatrico inſcriptiones noſtras aliquot cum ſiglarum catalogo emiſit, D. A. M. pariter ſcripſiſſe. Caeterum Valeriorum nomen patriis lapidibus noſtris haud incognitum eſt, nec Probi cognomen: Petronium Probum ad Calderiana item balnea eximia olim inſcriptio oſtentabat.

Sub catalogi ſui finem *Literas ſingulares in iure civili* Probus exhibet. Harum ſeriem amplificavit Magno (*Man-*

(*Mango* eſt Voſſio in *Arte Grammatica*) qui cum magni Caroli aevo floreret, opuſculum ſuum (pluries editum, & a Cuiacio quoque ad calcem codicis Theodoſiani) ipſi obtulit. Seculo XI *de Notis literarum* egit Petrus Diaconus, qui congeriem ſuam Imperatori Conrado I. exhibuit. In Grammaticorum Gothofredi, & Putſchii collectionibus hic etiam auctor locum habet. Conſtat ex eius praefixa epiſtola, *notarum librum* tunc ad manus fuiſſe, quem *iam pene deletum* rogatus eſt *ut renovaret*. Alium tamen a Probi illo, ac valde diverſum fuiſſe, agnoſcet qui utrumque percurret. Marmoreos titulos Diaconus noſter parum conſuluit, multaque minimum profutura congeſſit. Periodus prior corruptiſſima *in Solomatero remorantes* praefert: legendum forte *in Solodoro*, nam Vippo illius aevi ſcriptor, Conradum I *per Solodorum Burgundiam intraſſe*, tradit. Cl. P. Mabillonius *Petrum Diaconum notas Tironianas ante annos quingentos explicaviſſe*, monuit:

R. Dipl. l. 1. p. 52.

ſed Tironianae alterius generis notae fuerunt, ut diximus, & plura ibidem benigna declaratione indigent. Poſt Diaconum Gothofredus *dictionum contractius ſcriptarum explicationem* tamquam antiquam collocat; & Fabricius quoque *incerti auctoris antiqui* vocat, eam collectionem recenſens: ſed doctos viros ad alia properantes commentitius aliquis titulus fefellit, nam Smetii fuit is labor, quem aliquanto auxit Goltzius ex nummis: protulit autem Gothofredus, ut in Goltzii *Theſauro rei antiquariae* exhibetur. Putſchius notarum explanationes addidit, quas Papias, Lexicographus, ut ferebant tempora, non ineruditus, ad vocem *Notatio* conſarcinavit.

Anno 1579. 4.

Verumtamen cum decimo quinto ſeculo literae omnes meliorem in modum coepiſſent reviviſcere, ac veluti conſenſu quodam plurima ingenia ſaniorem eruditionem revocare contenderent, priſcarum etiam Inſcriptionum explorationem maximo qui-

quidem ſtudio non deſuere qui adorirentur. Ut quam multas exſcriberent, nec labori pepercerunt, nec ſumptui. Membranae, quae eius aevi collectiones ſervant, ſiglorum item recenſiones quaſdam breviuſculas ſaepe continent; videbant enim eruditi homines, abſque hoc arcam tradi clavi nequaquam oblata. Inter MSS huiuſmodi codices palmam obtinet qui Ioannis Marcanovae peramplam συλλογην continet, anno 1465 ornatiſſime exaratam. Ad Monaſterium Patavinum S. Ioannis in Viridario olim pertinuit: ego annis ab hinc triginta & ultra penes Cl. V. Laurentium Patarolium Venetiis vidi, qui *Auguſtorum*, *Auguſtarum*, *Caeſarum*, *& Tyrannorum ſeriem* erudite in manus hominum dedit; Panegyricas item orationes veterum Italice verſas numiſmatibus praeclare illuſtravit, etiamſi ab iis, qui Bibliothecas nummarias adornarunt nec memoretur. In hoc codice prope finem Valerii Probi, Alabaldi, aliorumque plu-

ra habentur ad notas ſpectantia, & Petri Diaconi libellus integer. Primus autem qui decimoquinto ſeculo de ſiglis aliquid docuerit, Guarinus Veronenſis videtur fuiſſe; eius enim auditor Angelus Decembrius in *Politiae Litterariae* libro quinto illum inducit *de priſcorum dictionibus*, *quae per ſingulas literas*, *vel ſyllabas ſcribi ſolent*, itemque de *aereis monumentis* egregie differentem, & quid ſingulariae multae ſignificent diſcipulis exponentem.

Arte typographica inventa, antequam Inſcriptionum collectio vulgaretur ulla ad contractiones intelligendas praeſtitum ſubſidium eſt: anno nempe 1486. loco non indicato libellus prodiit hoc titulo. *Significatio litterarum antiquarum Valerii Probi*, *& Fr. Michaelis Fabritii Ferrarini Regienſis Carmelitae*. Pauciſſimos huic viro inter antiquitatis illo aevo cultores anteferas velim. Inſcriptionum enim *συλλογὴν* ex provinciis variis compegit maximam, quae Re-

gii

gii apud ſyncellitas ſuos in nitidiſſime conſcripto, ac depicto codice aevum fert. Quam plura ex illo, triginta pariter & quod excurrit abhinc annis, decerpſi. Probi editionem Ferrarinius deinde procuravit ita praeloquens. *His proximis annis optimi Grammatici Valerii Probi de notis antiquis libellus ad manus meas pervenit, vel diuturnitate temporum intercisus, vel librariorum inſcitia admodum mendoſus. Qui cum maxime neceſſarius eſſet ad ea intelligenda, quae binis, terniſque aut amplius litteris erant vetuſte circumſcripta, operam dedi labore & induſtria mea, quantum conſequi potui, depravatum, corruptumque emendare; ut qui propter plurimas mendas iam Probi eſſe deſierat, auctori, ſive domino in integrum reſtitueretur. Multa etiam ipſe adieci*. Inter adiecta computari procul dubio debent, M. LEP. C. REG. INST. *M. Lepidus civitatem Regienſium inſtauravit*; itemque literas R. REG. *Rerum Regienſium redditas*, nullibi conſpe-

ſpectas, & aemulatione quadam noſtrarum R. VER. effictas.

Eumdem Probi libellum collectioni ſuae inſcriptionum Romanarum anno MDXXI. Mazochius praemiſit, ſed antea bis ediderat ſatis corrupte Ioannes Tacuinus, qui anno demum MDXXV. longe melius, & laudabilius Venetiis emiſit. Huic editioni Putſchius apprime inhaeſit, cum in theſauro ſuo Grammatico hanc opellam collocavit. Multo auctiorem vulgavit deinde Henricus Ernſtius, ſed quae *mala*, ut Poeta loquitur, adiunxit *alite*, removere, atque abolere praeſtat. Idem Tacuinus typographus Petrum Diaconum cum Probo ſociavit. Exinde alii, cum Inſcriptiones emitterent, huiuſmodi ſimul notarum ſeries exhibuere. Apianus *Abbreviationes vetuſtorum monumentorum* dedit, Torellus Saraina *literarum antiquarum Interpretationem*, Aldus nepos *De veterum notarum explanatione, quae in antiquis monumentis occurrunt*. Smetius meliori conſilio

lio usus siglarum declarationem addidit, quae in titulis ab eo collectis conspiciebantur. Sed his omnibus, aliisque minus notis, longe praestitit Josephus Scaliger, magni Indicis Gruteriani XX caput adornans. Eius industriam Reinesius aemulatus est. Prodiit demum Sertorii Ursati, de antiquitate non una de causa optime meriti, Commentarius peramplus, *quo nihil est in hoc genere locupletius*, inquit Fabricius.

Post haec tamen omnia novis hodie in hanc rem lucubrationibus indigere nos, qui huic disciplinae serio se addixerit, inficietur nemo. Diu sane est, cum subsidium huiusmodi quoddam expetitur. Innumera his annis octoginta, qui ab Ursati labore effluxere, prodierunt huius generis monumenta, in quibus compendia anterius nec visa spectantur. Plura ex anterius visis praetermissa fuere; haud pauca inexplicata perstant; quibusdam aliena, & minime competens explicatio affiicta. Quid memorem illegi-

legitima, atque ab exſcriptis perperam titulis nata? quid commentitia, ac in nullo umquam monumento aut vetere libro conſpecta? Contemplationes etiam diverſas miſcent, qui compendia ex cuiuſcumque generis monumentis arripiunt, ſicuti Urſatus fecit. Rei quoque nummariae provincia a noſtra diverſa eſt, atque a tam multis praeclariſque viris iam ornata, & aucta, ut ſubſidio noſtro minime indigeat. Praeterea qui laudem conſequi in hac palaeſtra velit, non tam libris ſe devoveat oportet quam literatis ſaxis. Urſatus contra *ex omnibus notarum Auctoribus* ſiglas, & interpretationes decerpere profeſſus eſt, quorum etiam nomina ſingillatim adpoſuit. Quidquid ergo huius generis apud quoslibet invenitur, attulit; qua diligentia, ut acervum omnium maximum congereret, obtinuit quidem, ſed ad ſtudium noſtrum parum utilem, ne quid acerbius dicam, maiorem enim partem extrudat neceſſe eſt, qui veritate capitur, & authentica,

in Praef.

vel

vel reapse existentia intelligendi monumenta, atque explanandi cupiditate flagrat. Quid monstri ab eo laterculo non expectes, in quo quidquid Petrus habet Diaconus, & quidquid Saraina, Aldus nepos, Gratiosus nescio quis, Lazius, Ernstius, & consimiles protulere, coacervatum sit? Siglis pluribus usque ad XL. ad L. ad LX. diversa verba singulatim significandi tribuitur potestas: quod si legitime factum est, frustra laboramus; nulla enim esset ratio tantam ambiguitatem tollendi, & quid monumenta loquantur internoscendi. Quin antiquitus quoque abstrusissima ea fuissent aenigmata; cum versa vice usitatas formulas, sollemnia verba, literasque in oculos perpetuo incurrentes quivis ferme tunc intelligeret, ac perciperet. Publicae eruditionis, communis regulae, generalisque consuetudinis ea fuit unifomitas, & constantia, ut quae in Africa in Asia, in Galliis, in Dacia marmoreis, aut aereis tabulis committebantur, iisdem

ac

ac quae Romae contractionibus perscripta videamus, eodemque sensu adhibitis. Literatum quemdam virum Fabricius commendat, qui omnem diligentiam ut vinceret, *Ursati opus in alterum tantum auxit*: num mirificum hoc prodierit opus, haud scio; sed eruditi viri non cogitarunt, ad has collectiones meliores, utilioresque reddendas, saepe non tam qui addat requiri, quam qui adimat. Nolim tamen credatur, Ursati minime vulgarem eruditionem me parvifacere: in hoc ipso opere docte pluries excurrit, & multa non contemnenda refert, ac colligit: sed quod ad siglas attinet, & ad compendia, nimiam quibuscumque antea tradidissent, fidem habuit. Haec autem de *Commentario* dicta sunto, nam in eiusdem *Breviario*, quod addidit, plurima ex inutilibus amputavit, & rei lapidariae multo melius consuluit. Dolendum tamen, quod inscriptiones, e quibus sigla, & contractiones sunt erutae, indigitarit numquam, &

Bibl. L. lib. 4. c. 6.

quod

quod plures ſubleſtae fidei admiſerit, ac recenſuerit.

Non deerunt qui opinentur, de interpretationibus vulgatis iis, quas nequaquam probandas autumo, & ex quibus eruditarum quandoque controverſiarum deciſio pendet, me occaſione oblata cumulate per vices diſſertaturum: ſed hunc locum ad praeſentem inſpectionem pertinere non arbitror, & ad artem Criticam lapidariam reſervo. Ut autem magis pateat, in hac literarum luce tractationem hanc etiamnum deſiderari, & omnino neceſſariam eſſe, illud animadverſum velim; qui de Graecarum inſcriptionum contractionibus egerit, ad hanc uſque diem, quod quidem ſciam, inventum eſſe neminem. Dimidium ergo fere negotii intactum adhuc, atque inexploratum eſt. Quicumque Graecas ſiglas memoravere, de nummariis loquebantur, & qui eam provinciam ſe denuo ſuſcepturos profeſſi ſunt, nihil aliud niſi a Vaillantio congeſtas quibuſdam aliis cu-

mu-

mulare spondebant, In notarum, ac singularium literarum *Interpretatione* Scaligeriana Grutero adnexa, Graecarum unica recensetur, atque haec ipsa perperam explicata; ΠΡ scilicet πρὸς redditur, cum προ significet. Non inutilem ergo mihi videor operam, curamque impendere, lapidarias quoque perquirens, & ab iis, ut par est, initium operis sumens. Imo non desunt qui in tanta rerum harum perquisitione, ac discussione utilius nihil fieri posse censeant, quam singularias ipsas, Graecaque compendia in lapidibus ad hanc diem visa colligere, ac declarare.

PRO-

PROOEMIUM
AD GRAECAS.

USus quidem obtruncandi verba, cum aera aut marmora ſcalpris inſcriberentur, dictioneſque vel per unam, vel per paucas literas ſignificandi, magis quam Graecus Latinus eſt. Id moris antiquiſſimos Graecorum vix habuiſſe, veterrima eorum monumenta teſtantur. Neque hominum, neque tribuum nomina uſpiam decurtata apparent, in omnium vetuſtiſſimis, quas Regia noſtra Pariſienſis poſſidet Academia, marmoreis tabulis, Peloponneſiaci belli tempore inſculptis, quas inter praeſtantiores *Galliae Antiquitates* exhibui: duo tantum officia earum altera profert extremis literis mutilata. Compendium habetur nullum in Theatralibus, ab illa aetate haud longe

diſſitis Inſcriptionibus quinque, quas Cyriacus, Anconitanus civis, in Graecia vidit, atque exſcripſit, viditque pariter, atque iterum retulit Sponius, quibuſque perſimilem πίνακα τῆς νίκης dicavit Themiſtocles, & Plutarchus affert. Nulla fere viſitur compendiaria ſcribendi ratio in *Antiquitatibus Aſiaticis*, quas magno rei literariae incremento Edmundus Chishull docte collegit, vulgavitque: de iis intelligas, quae Caeſaris, ac triumvirorum tempora antevertunt. Nihil huiuſcemodi continet Spartana Muſei noſtri inſcriptio ampliſſima, Ephoros Phoebotelem, & collegas praeſeferens. Ipſae numerales notae in veterrimis Graecorum lapidibus raro occurrunt: donariorum recenſio, quae Apollini Didymeo Seleucus Callinicus miſerat, perpetuis numeris conſtat, ſed expanſis, ac per literarum conſequentiam explanatis. Idem dicas de conſimili monumento, quod Regis Pruſiae nomen nobilitat. Inter remoto admodum aevo conſcripta Oxonienſis

Cyr. p. 9. & 10.

Sp. t. 3. pag. 21. 109. 214.

Ant. Aſ. pag. 69.

pag. 91.

tan-

tantùm Epocharum enumeratio annos omnes Atticis designat notis. Nec habuisse videntur Graeci speciale nomen, quo singularias connotarent; Plutarchus enim, ut significaret Marcum Tullium votivae tabulae per M. T. se inscripsisse, sic loquitur: τὰ πρῶτα τῶν δύο ὀνομάτων ἐπέγραψε· *primas duorum nominum literas inscripsit*.

In Cic. init.

Graecus tamen, & ex veterrimis, ad omnium manus est liber, in quo siglae conspiciuntur multae. Illius auctor Hippocrates κατὰ τοὺς Πελοποννησιακοὺς ἤκμασε χρόνους, *Peloponnesiacis temporibus floruit*, inquit Soranus in eius vita. In volumine de morbis popularibus tertio sectiones fere omnes descriptionem morbi, causamque, & eventum singulariis quibusdam claudere videntur, & obsignare. De harum forma, significatione, & fide tam multa olim disputata sunt, *ut non uno libro illi opus sit, qui omnia velit colligere*. Verba sunt Galeni, qui de illis notis in eius libri *Commentariis* abunde loquutus est, & non

in omnibus exemplaribus comparuisse admonet, & a Medico quodam, vel a Zenone suspicatur intrusas. Π πιθανὸν, Ζ ζητητέον, vel ζήτημα, vel *septimum diem*, Υ ὑγείαν, Θ θάνατον, Α ἀποφθορὰν, Γ γόνον, Ε ἐποχὴν, & sic alias quaslibet, ac si verborum priores essent literae, non desuere qui interpretarentur. Verumtamen quicquid sint, ad praesentem tractationem istae non pertinent; cum quia in Inscriptionibus numquam conspectae sunt, tum quia Hippocratem nequaquam auctorem habent, sed posteriori longe aetate quicumque rem perpendet, ab extranea manu adiectas intelliget. Quis non videat, artis Medicae studiosum quemdam in memoriae subsidium ea sibi compendia struxisse, ut ictu oculi aegrotationum historiam, exitumque velut per symbola perciperet, ac comprehenderet? Cur enim Hippocrates sub finem exempli causa sectionis primae, postquam τεσσαράκοντα ἡμέρησιν scripsisset, ad eum numerum connotan-

dum

dum statim M adiecisset? cur tertio tantum in libro iis usus fuisset aenigmatis, quorum in aliis eiusdem operis vestigium reperitur nullum? Nugaces curas merito ac iure disputationes illas nuncupavit Galenus, quas pluribus in hoc argumentum voluminibus cumulatis Zenon quidam, Apollonius empiricus, & Heraclides Tarentinus instituerunt. Rei summa apud Galenum est, μήθ' Ἱπποκράτους εἶναι, μηδ' οὕτως γεγράφθαι τοὺς χαρακτῆρας ὡς ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

Ad rem nostram pariter nequaquam facit vetus mos ille, primam ethnici nominis literam clipeis inscribendi, quem ab his Xenophontis verbis deduco. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι ὁρῶντες τὰ Σίγματα ἐπὶ τῶν ἀσπίδων, ὡς Σικυωνίους οὐδὲν ἐφοβοῦντο· ἔνθα δὴ λέγεται, εἰπὼν ὁ Πασίμαχος ναὶ τὼ Σιὼ ψεύσει ὔμμε τὰ Σίγματα ταῦτα. *Argivi autem videntes S in clipeis* (Sycioniis nimirum hostes ademerant) *ac si Sicyonii essent, nihil metuebant: tunc dixisse perhibetur Pasimachus, per gemellos Deos*

istæ S vos fallent. Idem audiit de Lacedaemoniis Eustathius, nempe quod *clipeis suis Λ inscriberent, elemento initiali, velut insigni quodam, se connotantes*. Λάμδα ἐπὶ ταῖς ἀσπίσιν αὐτῶν εἰς παράσημον ἔγραφον, ἐκ τοῦ κατάρχοντος στοιχείου χαρακτηρίζοντες ἑαυτούς. Plurimae etiam in Mss sequiorum temporum codicibus occurrunt notae, Medicae, Astronomicae, Chimicae, Musicae, Rhetoricae, Magicae, Monetales, quas omnes dimittimus, & a praesenti perquisitione ablegamus. Nugatorios Gnosticorum, & Basilidianorum typos nihil moror, nec literas somnia mentientes aut metallicis in lamellis, aut in gemmis & lapillis eorum opera insculptas. De ponderibus, & mensuris agens Paullus Aegineta, sic incipit. *Verum cum quidam non integris literis, sed per notas haec ipsa pondera & mensuras significent, praestiterit fortasse & nos in hac parte veteres imitari, & primùm characteres ipsos declarare*. Notarum nomen Musica praesertim sibi asseruit, atque u-

Ad Iliad. B.

sui

sui suo vindicavit, quamobrem Italice verbum *Note* hoc peculiariter sensu intelligimus. A Graecis literis ea signa originem duxisse, Boethius docuit; iis siquidem *in quamlibet partem imminutis, nunc etiam inflexis, tota haec notarum descriptio constituta est*. Cum tamen aliam demum figuram induerint, σημεῖα illae quoque dictae sunt: παρασημαίνεσθαι τὰ μέλη apud Aristoxenum lib.1. idem valet, ac *mettere in note le canzoni*; & circa modorum σημεῖα Alypii Isagoge Musica revolvitur. Verum haec omnia nihil ad nos. De lapidariis tantummodo, aut aeneis monumentis hic agitur, in quae Graeci, antequam in Romanorum potestatem, & in commercium frequens, consuetudinemque venirent, verborum mutilationes raro inducere consueverunt. Dimidiatam postmodum scriptionem exceperunt, sicuti & hominum, & publicorum munerum exceperunt nomina. Cum ergo a Romanis huius usus crebritatem exinde Graeci arripuissent, eadem praeser-

Mus. l. 4. c. 3.

tim ac illi verba, & nomina perſtringere amarunt: quo animadverſo, & ad Graeca exſtantia, & ad alia, quae in titulis nondum e terra emerſis de novo forte prodirent, intelligenda compendia, via ſternitur perfacilis, atque expedita. Cum enim ſcimus, Romana praenomina, & Romanas tribus Romanorum more ſaepe notari, lux affulget, illis quoque, quas in Graecis lapidibus nondum vidimus, ubi occurrant, intelligendis. Latina gentilitia nomina, quae Latini perraro, Graeci frequentius mutilant, & aliquando unica etiam ſignant litera. Orbianae Auguſtae Graecum numiſma in cimeliis habui, a Triſtano olim relatum, in quo Βαρβία legi debet, ubi Β conſpicitur. Praenomina tamen explicata pluries occurrunt Τίτος, Μάρκος Μάνιος. In Sponii Itinerario inſcriptio bilinguis affertur, in qua Latine P. F. VOT. & Graece, Ποπλίυ υἱός Ουοτούρια. Civitatum vero, & regionum nomina ſaepe in marmoribus per ſigla indicantur: quin pagi quoque At-

Attici, & vici in inscriptionibus priorem tantum syllabam exerunt. Neque pauca numerantur eius generis verba, nam δήμους, hoc est Urbis, aut regionis partes, quarum quaevis Commune efficiebat, & quae totidem componebant curias, eximiis Strabonis, atque Eustathii praemissis auctoritatibus, CLXXIV fuisse ostendit Meursius, de iis erudite differens. Egregie hanc investigationem iuvit Sponius, qui Athenis praeclaram Inscriptionem reperit, tredecim Tribus omnes memorantem, & strictim perscriptos multos ex Populis. Parum considerate eruditus Montfauconius in Palaeographia, *Tribu Phlyeus*, *Tribu Sphettius*, *Perithoides ex Tribu eius nominis*; cum nequaquam tribus essent sed populi, & cum his nominibus tribus non haberetur ulla. Maior autem Populorum, seu Curiarum pars pagis constabat, Atticam magno numero frequentantibus. Pausanias multa quae ad historiam pertinerent, *aliter narrari in Populis, ac ab iis qui Urbem*

pag.150.

inco-

incolebant, animadvertit: λέγουσι δὲ ἀνὰ τοὺς δήμους καὶ ἄλλα οὐδὲν ὁμοίως καὶ οἱ τὴν πόλιν ἔχοντες. Nihilominus aequa lance Athenienſem Rempublicam vicanae curiae, ac urbanae conſtituebant; ἑκάστη γὰρ φυλὴ πεντήκοντα εἶχεν, οἳ κατὰ μῆνα ἐπρυτάνευον, inquit Stephanus: *unaquaeque* enim ex tredecim tribubus, quae e Populis conſtabant, *viros quinquaginta ſuppeditabat*, *qui per menſem imperitarent*. Propterea Athenienſi civitate donatus ex Philoſtrato Adrianus ſophiſta habebatur, ἐπειδὴ φυλήτε ἦν αὐτῷ καὶ δῆμος· *quandoquidem & tribus illi adſignata erat, & populus*. Quin nec tribus nomen, ut plurimum, nec urbis inclitae Athenienſes profitebantur, atque oſtentabant, ſed Populi tantummodo. Teſtatur Pauſanias, antiquorum civium, qui contra Perſas pro patria occubuerant, cippos nihil aliud quam τὸ ὄνομα καὶ τὸν δῆμον ἑκάστου praeſetuliſſe. Plutarchum, Laertium, Scriptores alios ſi conſulas, Athenienſium, de quibus agunt, Populum ſaepiſſime me-

In Βερενικί-δαι.

Phil. lib. 2.

In Attic.

memorare invenies. Supervacaneum igitur profecto nequaquam fuerit, Atticarum curiarum nomina compendiis obumbrata extricare, & ad intelligenda quae in posterum forte prodirent, viam sternere, atque aperire.

Antequam quicquid hoc Prooemii est obsigno, unum addo. Quandoquidem doctrinarum omnium fructum ad religionem referre oportet, nec magnifieri debet quidquid eo non collimet, & in sacras etiam literas subsidium quoddam non conferat; existimari nolim, nullam inscriptionibus, siglisque nostris cum ecclesiasticis studiis cognationem intercedere: neque enim Christianae maximi momenti Inscriptiones desunt, neque in iis Graecae siglae, quas intersit novisse. Marmoream S. Hippolyti cathedram testem advoco, de qua summis ingeniis, exquisitaque doctrina viri, non sine ecclesiasticae eruditionis bono disseruere. Extra lapides etiam diffunditur huius Graecitatis utilitas. XPS ubique scribitur: qui autem nesciat, ex

se-

ſequioris aetatis abuſu in Chriſtianis titulis non infrequenter animadverſo, Latinum s cum Graeco r hic ſociari, quomodo in Chriſti nomen p litera immittatur, requiret. Idem dicas de Ieſus nomine IHS. In quo literam h mirari ſolent, qui illam non h ſed Graecum e eſſe ignorant. Cretenſem inſcriptionem aetatis Iuſtinianeae profert P. Montfauconius in Palaeographia, in qua IHCOY *ὁλογραμμάτως* inſcribitur. Siglas demum ipſas recenſeamus: neutiquam tritis, aut pervulgatis, unde eruerim, adiicio, cum ut fides conſtet, tum ut unuſquiſque ipſas Inſcriptiones conſulens de interpretatione iudicium ferat.

GRAECORUM
SIGLAE.

A Πρῶτος, item ἅπαξ. *primus*, *semel*. ΤΟΑ. Habetur in Gruteriana 1052. *6*. & in aliis pluribus. Valet τὸ πρῶτον· *primùm*. In eodem lapide ΤΟΗ. *octavùm*, *octava vice*. Verum ſatius eſſe puto, quae ad numerales notas pertinent, colligere univerſa ſub finem.

A. Αὖλος· In Muſei Veronenſis inſcriptione quae exhibetur num. 51.

A. Grut. p. 210. ἀπὸ *ab*.

ΑΓ. In Veronenſi 111. ἁγία.

ΑΓΙΩ. Palaeographiae pag. 174. ἁγιώτατος·

ΑΓΓΕ. Ἀγγελῆθεν. *Ex Angele* Atticae pago. Habetur in inſcriptione praeſtantiſſima, quam reperit Athenis Sponius, & tomo tertio *Itineris per Italiam, ac Graeciam* inſeruit. Vidi

pag. 46.

di & ego inſignem illum lapidem in collectione Oxoniana, ubi nunc cuſtoditur. Tredecim tribus in eo recenſentur, & contracte plures ex Populis, de quibus in Prooemio verba fecimus. In aliis etiam eiuſdem voluminis monumentis contractiones huiuſmodi occurrunt; quapropter opus iſtud his tantùm literis *Itin.* indicabimus, nempe *Itinerarii tomo tertio*. Angelenſes hoc modo nuncupari etiam Stephanus docuit: ὁ δημότης ἐπιῤῥηματικῶς, *popularis adverbialiter* Ἀγγελῆθεν· reſpondet Italicae locutioni, *è da Verona*.

ΑΓΝ. Itin. p. 54. Ἀγνούσιος· *ex Agnu* Atticae item pago. Harpocration e Demoſthene: ὁ φυλέτης Ἀγνούσιος· *tribulis Agnuſius*; ſed tribum cum Populo miſcet, & in tribum Acamantidem refert, cum marmor Attalidi tribuat.

ΑΙΘ. & Itin. p. 85. ΕΞΑΙΘ. Αἰθαλείδης, ἐξ Αἰθαλίης· Stephanus: *popularis Aethalides*. Heſychius. δῆμος τῆς Λεοντίδος φυλῆς· *populus tribus Leontidis*.

ΑΙΛ

AIA. Αἴλιος. Similiter ATP. ANT. aliaque gentilitia Romanorum nomina, quae ſtatim agnoſcuntur.

AIM. In Veronenſi 39. ἐκ τῆς Αἰμιλίης φυλῆς. *Aemilia*.

AIΞO. Itin. p. 52. Αἰξονεὺς. *Aexonenſis*. Stephanus: δῆμος τῆς Κεκροπίδος φυλῆς.

ΑΛΦ. *Alpheni*: apud Smithum in ſeptem Aſiae eccleſiarum Notitia. pag. 22. In eodem titulo ANT. KΛ. ΑΛΦ. *Antonium Claudium Alphenum*.

ANEΘ. ἀνέθηκεν, *dicavit*, *poſuit*.

AΠ. 1130. 8. Ἄππιος: perperam ibi AΠE. quod animadvertit Fabrettus, in Emendationibus.

AΠI. Chishullius Parte ſecunda pag. 9. ἀπίοντος, *abeuntis*.

AΠEΛ. apud Vignolium de Columna Antonini pag. 233. *Libertus*. AΠEΛKAIΣ. ἀπελευθέρῳ Καίσαρος. Literas, & ſyllabas diverſa verba ſignificantes ſine intervallis, & ſine interpunctione exhibeo, ut conſpici in antiquis Graecorum marmoribus ſolent. Aliter referunt

qui

qui ea non viderunt, & inſcriptiones in ſchedis perquirentes, Latinarum more exaratas inveniunt.

ΑΠΟΛ. Itin. p. 54. Ἀπολλωνιεύς· *Apolloniensis*, Atticae populus.

ΑΡΧ. Αρχων, vel Αρχιερέυς· ambigue quandoque & in nummis: ubi Harduinus legerat ἐπὶ Αρχιερέως, Vandalius pag. 396. legit ἐπὶ Αρχοντος·

ΑΡΧΙΣ. Sponius in *Miſcellaneis* p.343. Αρχιςράτηγος, aut aliquid ſimile, ut paulo poſt Αρχιθυασίτης, ſed de literarum errore ſuſpicor, cum e ſchedis accepta ſit: forte erat ΑΡΧΙΕ· hoc eſt ἀρχιερέως·

ΑΥΤ. Κ. Μ. ΑΥΡ. ΣΕΟΥ. Itin. p. 118. Αυτοκράτωρ Καῖσαρ Μάρκος Αυρήλιος Σεουηρός.

ΑΦΙ. Itin. p. 51. Αφιδναῖος, *Aphidnæus*: quem populum Leontidi adſcribit Stephanus, ſed inſcriptio noſtra Adrianiae tribui; nam cum Adrianiam in Adriani Imperatoris honorem Athenienſes adiecere, populis inſtruxerunt ab aliarum patrimonio deciſis. ΑΧΑΡ.

ΑΧΑΡ. ibidem. 'Αχαρνεὺς, *Acharnensis*. Pausanias in Atticis ἔστι δὲ 'Αχαρναὶ δῆμος·

Β. βουλή· *Consilium*.

ΒΔ. βουλῆς δόγματι· *Senatus decreto*.

Β. in Oxoniensi pag. 146. *vivens*. φίλενος 'Αθηναίου Β. redditur ibi *Philenus Athenei II*. Verum monumentum sibi paravit *Athenaei filius*. *Vivens*. β pro ου, vel pro υ occurrit saepe: Latina verba Graecis admixta, & Graecis literis prolata saepius. Grut. 1130. 8. ΚΟΜΠΑΡΑΥΗΡΟΥΝΤΣΙΒΙΕΤΣΟΥΕΙΣ.

ΒΕΝΕΦ. 68. 6. Βενεφικιάριος, *Beneficiarius*.

ΒΕΡ. Itin. p. 50. Stephanus Βερενικίδαι οἱ δημόται· In praeclaro Musei Veronensis marmore num. 64. is populus ita enunciatur: ΕΚ ΒΕΡΝΕΙΚΙΔΩΝ. *ex Berenicidis*.

ΒΗΣ. Itin. p. 51. & 160. Βησαεὺς · *Besaensis*. Strabo lib. 9. Βησαεῖς οἱ δημόται λέγονται · *populares dicuntur Besaenses*.

Γ. γερουσία *Senatus*. In Oxoniensi Smyrnaeorum, & Magnetum post eorum ὁμόνοιαν psephismate, Seleuci

honoribus destinato, versus ultimus in editione secunda sic affertur: ΕΚΜΑΓΝΗΣΙΑΣ. melius in priori ΕΚΓΜΑΓΝΗΣΙΑΣ. Marmor autem sic habet ΕΚΓ. ubi Τ & Γ conglutinari puto: ἐκ τῆς γερυσίας.

ΓΑ. & Γ. Γάϊος.

ΓΑΡ. Itin. p. 48. Γαργήττιος, *Gargettius*. *Civitas, & populus* a Stephano dicitur. Plutarchus in Theseo: Γαργεττοὶ κρύψαντες ἑαυτὺς. *Gargetti se occultantes*.

ΓΕΛΛ. Itin. p. 200. Γέλλιος, *Gellius*.

ΓΕΡΜ. Γερμανικός. Itin. p. 116.

ΓΝ. Γναῖος, *Gnaeus*.

ΓΝΗΣ. Oxon. p. 276. γνήσιος, *legitimus*.

ΓΟΡ. In Gualtherii Tabulis Siculis p. 12. *Gorpiaeo mense*.

ΓΡΑ. Oxon. p. 276. & ΓΡ. Itin. p. 79. γραφεὺς, γραμματεὺς, *scriba*, *notarius*.

ΔΕ. δημαρχικῆς ἐξυσίας. *Tribunitiae potestatis*.

ΔΕΙΡ. Itin. p. 159. Δειραδιώτης. Stephanus, *popularis Diradiotes*.

ΔΕΣΠ. Inscriptio in urbe Ticinensi super-

perstes, quam inferius proferam: Δεσπότε *Domini*.

ΔΗ. Δηίφοβος.

ΔΙΟΝ. Itin. p. 201. Διονυσίε.

ΔΜΣ. apud Fabrettum pag. 252. *Dis Manibus Sacrum*.

ΕΓΝ. Εγνάτιος.

ΕΖ. Gualtherius p. 44. ἔζησεν, vixit. In aliis ΕΖΗ.

ΕΙ. in marmorea S. Hippolyti cathedra *Idus*.

ΕΚΚΗ. Itin. p. 46. ἐκ Κηδῶν, *ex Cedis*: huius populi non meminit Stephanus, sed meminit Demosthenes in Evergum.

ΕΚΚΟΙ. Itin. p. 53. ἐκ Κοίλης, *ex Coele*. Aeschines in Ctesiphontem: Αρχῖνος ὁ ἐκ Κοίλης· Ab Inscriptione discimus, in qua tribu is populus censitus fuerit, nempe in Ippothoontide.

ΕΛΕΥ. ἐλεύθερος, *liber*.

ΕΜ. in S. Hippolyti Cathedra, ἐμβόλιμος, vel ἐμβολιμαῖος· *mensis intercalaris*.

ΕΝ. Gr. 1025. 10. ἕνεκεν, *propter*.

ΕΞΑ. apud Cyriacum XXXI. 201. ἑξάμηνον, *semestre*, quo Graeci nomine tamquam substantivo utuntur: perperam typographus ΕΞΕ. Caeterum quam immerito in falsariorum numero communiter reponatur Cyriacus, suo loco ostendemus.

ΕΞΟΙ. Itin. p. 49. ἐξ Ὄης, *ab Oea*. Pandionidi adscribit marmor. Antiquorum auctoritates variant, quia Ὄη alius fuit populus ab Ὄα.

ΕΠΙΕΙΚ. Itin. p. 52. *Epiicides* ὁ δημότης Ἐπιεικίδης. *Stephanus*.

ΕΠΙΣ. Ἐπίσκοπος.

ΕΞΕΠΙΤ. apud Reinesium p. 199. ἐξ ἐπιτάγματος, *ex iussu*.

ΕΡΙ. Itin. p. 79. ὁ δημότης Ερικεεύς. Stephanus: *popularis Ericeensis*.

ΕΤ. 730. 6. ἔτη, vel ἐτῶν. *anni*.

ΕΤΕΛ. in marmore Ticinensi. ἐτελεύτησεν.

ΕΥΔΑΙΜ. Andreas Marmora in Historia Corcyrensi. εὐδαίμονος *felicis*.

ΕΥΠΥ. Itin. p. 49. Stephanus, ὁ δημότης Εὐπυρίδης. *Eupyridensis*.

ΕΥΣ. εὐσεβής, *pius*.

ΕΥΣΧ.

ETΣX. 870. I. ἐυσεβείας χάριν· *pietatis gratia*.

ETXA. Itin. p. 201. Ευχαρίδυ· viri nomen.

ZH. & ZHI. apud Smithum in *Notitia* p. 49. & Spon. Misc. p. 339. vivos indicant qui memorantur. In Ephesina apud Chishullium Parte secunda p. 9. post nomina habetur ZΩΣIN. *Viventibus*, aut potius *Vivant*.

Z. ζήσαντι· *qui vixit*. Romae hanc inscriptionem vidi Capitolino Museo iam devotam.

Θ . K A
K A C ω P A T I
A T A C ω P A
T H T I ω Γ A T
K T T A T ω M
K A P I N Z E T
Γ̄ M ĪĀ H ĪB̄

Θεοῖς Καταχτονίοις· Κλαυδία Σωρατία Τίτῳ Αυρηλίῳ Σωράτῃ ὑιῷ γλυκυτάτῳ μνήμης χάριν ζήσαντι ἔτη γ μῆνας ια ἡμέρας ιβ·

Dis Inferis. Claudia Soratia Tito Aurelio Sorati filio dulcissimo memoriae gratia. Vixit annos III. menses XI. dies XII. Gentilitium ab A litera incipiens latere quodcumque potest.

H. *ἡμέρα*· Apud Fabrettum p. 255. sic: ΗΜ.

ΗΓΕΜ. in 458. I. *ἡγεμόνι Praesidi.*

ΗΜ. *ἡμετέρω*· in lapide Ticinensi.

Θ. cum nominibus adiicitur in epitaphiis Latinis, idem valet ac *θανὼν mortuus*: in Graecis non vidi.

ΘΥ. & Θ. *θυγάτηρ*, aut *θυγατρὸς*. In Veronensi 73. ΟΥΛΘ. *Ulpii filia*.

ΘΚ. in Veronensi 48. & in aliis pluribus. Θεοῖς Καταχθονίοις, *Diis Inferis, Diis Manibus*. Invenitur quandoque *ὁλογραμμάτως*, ut in Fabrettiana pag. 741.

ΘΣΚΑ. apud Gualtherium pag. 44. idem valet.

ΘΕ. in Oxoniensibus p. 295. Interpretor Θεοῖς Επιχωρίοις, *Diis iuvantibus, faventibus, adiutoribus*: habentur explicate in Grut. *68. 6.* ubi parum pias infert iis manus

Sigle-

Siglerus, mutans in ἐπὶ οἰκείοις.

ΘC. Θεός. ΘΥ. Θεοῦ.

ΘΚ. in Christianorum epigraphis, Θεοτόκος, *Deipara*.

ΙΝΔ. ἰνδικτίωνος.

ITEA. Itin. p. 54. Harpocration, & Stephanus. Ἰτεαῖος, *Iteaeus* in Acamantide.

ΙΟΥ. Iulius.

ΙΩ. Ιωάννης.

Κ̄. in Veronensi III. Κατά.

K. Itin. p. 118. Καῖσαρ.

K. apud Fabrettum p. 587. κάτθανεν, *obiit*.

ΚΑΤΘ. ibidem. κατάθεσις, *depositio*.

ΚΑΤΑΘ. apud Arringhium l. 3. p. 591. idem.

ΚΑΛΟΚ. in marmore Ticinensi. καλοκ'ἀγαθοί, *honesti & probi*.

Ꝁ. in Veronensi 45. in Ticinensi Ꝁ καί.

ΚΑΛΜΑΚΕΔΟΝ. in Palaeographia p. 167. recte exponitur κάλλιστον Μακεδονίας. *optimum Macedoniae Propraetore*.

KAINC. Itin. p. 102. καίνισε *renovavit*.

ΚΑΔΑ. in Paſchali S. Hippolyti laterculo κατὰ Δανιὴλ·

ΚΑΣΙ. in Oxonienſi pag. 84. Humphridus Prideaux ad illam: *forſan voculis* ΣΤΑ, *&* ΚΑΣΙ, *quae Seldenus non explicavit, voces, quae diverſas horum* Κοσμητῶν *provincias diſtinguunt, abbreviate ſignantur, cum quid aliud ea hic denotent, non omnino poſſim coniectare*. Nomina ſunt *Statii*, & *Caſſii*. Gentilitium hoc litera una fraudabant Graeci lapicidae: Grut. 798. 4. ΚΑΣΙΟΝ. Quod Caſſiis auferebant, largiebantur Voluſiis, Catulli verſiculo *Annales Voluſi* nequidquam reclamante. M. ΟΥΟΛΥCCΙΟΥ, hoc eſt *Marci Voluſii* exſcripſi olim e praeclaro marmore Florentino in veſtibulo cimeliarchii magni Ducis: edidit Reineſius pag. 313.

ΚΑΤ. & ΟΙΚΑΤ. Itin. p. 54. οἱ κατοικοῦντες·

ε ο ε
Κ Ν Θ. Sponius in Itinerario p. 24. qui interpretatur ἐκ νομοθεσίας Ἀδριανοῦ

δριανοῦ, ex constitutione legis Adriani. At Cyriacus in cuius edito libello eius inscriptionis initium traditur, hoc modo exhibet, ΚΑΝΟΝΕΣ-ΑΔΡΙΑΝΟΥ. Pag. 12.

ΚΙΒΕΝΕΙΡΗΝΗ. ad finem Gruterianae 1052. 6. *καὶ δεύτερον, καὶ αὖθις, & iterum in pace:* praecesserat siquidem alia vice ἐν εἰρήνῃ. Scaliger in Emendatione temporum: KIB *videntur significare* κεῖται βεβαίως. Probare non possum. Animadverto postremum illum versum ita a Grutero collocari, ut videatur capite diminutus esse: forte ergo sculptum fuerat ΓΥΝΑΙ-KIB *coniugi benemerenti in pace.* Pag. 516

KX. 18. 1. explicari posset κατὰ χάριν, at credibile est habuisse lapidem EX. εὐχῆς χάριν, *ex voto.*

KB. Itin. p. 105. κελεύσει βουλῆς· *mandato Senatus:* ut in quibusdam numismatis ΓΓ. γερουσίας γράμματι· *Senatus decreto.*

ΚΕΦ. Itin. p. 50. Κεφαλεύς, vel Κεφαλῆθεν· *Cephalensis.* Pausanias in Atticis

Atticis Κεφαλῆσι δὲ &c.

ΚΗΦ. Itin. p. 46. Κηφισιεύς, *Cephisiensis*. Pausanias in Boeoticis: φυλὰς δὲ Κηφισιάδα &c.

ΚΛ. *Claudius*.

ΚΟ. in Veronensi 38. Κοίντος, Quintus.

ΚΟΛ. Itin. p. 79. Κολωνεύς vel Κολωνόθεν, *Coloneus*, vel *e Colono*. In argumento Oedipi Colonei: ἦν γὰρ κολωνόθεν· In Etymologico: Ἀθήνησι δὲ δύο Κολωνοί, Ἵππιος, καὶ Ἀγοραῖος· *Athenis vero duo sunt Coloni, Equestris, & ad Forum*.

ΚΟΜΝ. Marmora in Historia Corcyrensi. *Comneno*.

ΚΟΟΡ. 458. 1. *Cohortis*.

ΚΟC. Reinesius p. 633. at Grut. 314. 2. ΚωC. *Consulibus*.

ΚΡΑΤ. κράτιστον, *optimum*.

ΚC· ΚΕ· κύριος, κύριε·

ΚΥ. in Paschali laterculo. Κυριακή, *dies Dominica*. ΚΤ apud Fabrettum p. 591. mendose pro καί.

ΚΥΔΑ. Itin. p. 49. Κυδαθηναιεύς *Cydathenaeeus*. Discimus ab Hesychio, popu-

populum hunc urbanum fuisse: δῆμος τῆς Πανδιονίδος φυλῆς ἐν ἄστει·

ΚΥΘ. Itin. p. 49. Harpocration: ὁ δημότης λέγεται Κυθήριος· *popularis Cytherius dicitur*.

ΚΥΡ. Grut. p. 388. Κυρεῖνα, ut apud eumdem p. 458. extenditur: *e Quirina tribu*. Capacius minus feliciter vocem diduxit K. ΤΡΕΙΝΑ. latineque reddidit, *& Trina*. pag. 251

ΛΕΓΝΑΤ. Itin. p. 16. *Lucium Egnatium*.

ΛΑΜΠ. in Inscriptione Ticinensi. λαμπροτάτου, *clarissimi*.

ΛΑΜ. Itin. p. 46. Λαμπρεύς, *Lamprensis*. Pausanias in Atticis: ἐν τοῖς Λαμπρεῦσι·

ΛΕΩΝΙ. Itin. p. 200. Λεωνίδας·

ΛΕΓ. ΑΠΠΟΛΛΙΑΡ. 458. 1. lege Ἀπολλιναρ· *Legionis Apollinariae*.

ΛΕΡΕΝ. in Oxoniensi p. 277. & in secunda editione p. 82. Λούκιον Ἑρέννιον· *L. Herennium*, non *Lerennio* ut ibi vertitur, quam gentem Romanorum Fasti non agnoscunt. In lapide supra Λ lineola visitur, quae compendium indicat.

ΛΕΥΚ.

ΛΕΥΚ. Itin. p. 49. Λευκονιεὺς, *Leuconienſis;* a Scriptoribus varie effertur.

ΛΟΥΔΜΑΤΧΕΙΡ. 335. 1. *Ludi matutini Chirurgus*.

L. in Veronenſi num. 40. λυκάβας, *annus:* de hac ſub finem recurret ſermo.

M. & $\overset{\mathrm{HN}}{\mathrm{M}}$. & MHN. μῆνας, *menſes*, ubi in Grut. 1036. 8. ME. intellige M. E. *menſes quinque*.

M. μνᾶς, *minas*. $\overset{\mathrm{A}}{\mathrm{M}}$. $\overset{\mathrm{B}}{\mathrm{M}}$. in Oxonienſibus pag. 93. *minam unam, minas duas*.

M. in Tabulis Siculis pag. 101. μνημεῖον, *monumentum*.

M. in Oxonienſi p. 295. μυριὰς, *decem millia*.

ΜΑΓΝ. in Veronenſi n. 73. Μαγνήτων. Intellige de Magnetibus ad Maeandrum, qui cum Smyrnaeis etiam ad Seleuci Callinici Syriae Regis honores conſpirarunt, ut ex praeclariſſima Oxonienſi inſcriptione conſtat.

ΜΑΡ. & ΜΑΡΑ. & ΜΑΡΑΘ. Itin. pag. 53. & 159. Μαραθώνιος. De hoc

po-

populo plurima eruditus Meursius. Quinque literis notatur Itin. 155. in epigraphe indiligenter edita, quam in Oxoniensi thesauro, ubi nunc servatur, inspexi. Τῶν Σωσιφιβῶν nomina populis suis aucta intra totidem coronas visuntur, eleganti vase intermedio.

ΜΑΡΚ. Spon. Misc. p. 334. non *Marci*, ut Sponio visum, sed ΛΑΜΦΛΑΒΜΑΡΚ. *perillustris Flavii Marcelli*.

ΜΕ. μέγιστον.

ΜΕΛΙ. Itin. p. 52. Μελιτεύς. *Melitensis*, Aristophanis Scholiastes ad Ranas: Μελιτη δῆμος τῆς Αττικῆς. *Melita Atticae populus*.

ΜΕΜ. *68. 6.* Μέμμιος.

ΜΗΠΟΣ ΗΑΠΕΙ. Μηνὸς Ποσειδεῶνος ἡμέρα πέμπτη ἀπιόντος. *Mensis Posideonis die quinta exeuntis*. Edmundus Chishull, qui *Antiquitates Asiaticas* edidit, tot insuper alias vel ab Oriente reportaverat, vel a Guillelmo Sherard, & ab Antonio Picininio acceperat, ut ampliorem tomum alterum, Partem scilicet secun-

cundam, editurus esset; & iam operi manum admoverat, ac XII paginae praelum erant passae, cum invidae *Iniecere manum Parcae*, & inceptum abruperunt. Ut mihi dono darentur impressae chartae, utque monumenta omnia reliqua mihi transcriberentur, Mylord Comes Burlington, & Doctor Richardus Mead, cuius laudes Chishullius ipse in primae Partis praefatione meritissimo celebrat, humanitate summa, & propensissima in me voluntate curavere. Inter typis commissas pag. 9. Ephesina inscriptio est, in qua nuper allata compendia habentur. Postremae siglae ibidem sic explicantur: *πέμπτῃ ἱσταμένου*, hoc est *die quinta ineuntis*. Nullus dubito, a librariorum errore quodam explicationem hanc processisse, neque enim credibile est, viros doctos ΑΠΙ interpretatos umquam esse *ἱσταμένου*· quae dies quinta mensis esset, cum *quinta exeuntis* vigesima sexta sit. De

Virg.

hac

hac computandi methodo quaedam olim animadvertere memini in libello *Traduttori Italiani*, Graecarum Inscriptionum versioni adnotationes addens, quas in secunda *Marmorum Oxoniensium* editione pag. 541. postmodum recusas video.

MΥΡΙ. Itin. p. 49. Μυρινύσιος· in editis libris duplicatur ρ.

MX. μνήμης χάριν· *memoriae gratia*.

N. 798. 3. Νικηφόρος·

NE. Oxonienses pag. 264. Seldenus, & Reinesius interpretantur *iuvenis*: proprie tamen est νεώτερος *iunior*, ut bis ὁλογραμμάτως in Veronensi 27.

NEΩ. Smith in *Septem* &c. pag. 24. & Sponius. Νεωφύλαξ, *Aedituus*.

NP. Itin. p. 158. νεώτερος *iunior*.

NI. Spon. Misc. p. 347. νικήσας, *qui vicit*.

Nω. *Nonas*, & aliquando *Novembri* mense.

OAΘ. Itin. p. 51. Ὄαθεν, *ab Oa*. Stephanus: ὁ δημότης Ὄαθεν λέγεται·

OI. vide ΕΞΟΙ.

OTA.

ΟΥΛ. *Ulpius*.

ΟΥΑΛ. *Valerius*.

Π. & ΠΟ. *Publius*.

ΠΥΑΙΜ. in Museo Veronensi n. 39. Sponius, qui lapidem in Isthmo Corinthiaco viderat, latine sic reddidit: *Pyem*, nec quicquam addidit: Vandalius pariter nude protulit, nec explanavit. Patris praenomen, ac tribum siglae continent. Πυβλίου υἱὸς ἐκ τῆς Αἰμιλίης· *Publii filius Aemilia*. Sic pag. in *Miscellaneis* 348. ΓΥ. est *Caii filius*. In Oxoniensibus p. 394. ΚΥ. redditur *Claudii* filio, ubi pariter *Caii* legas.

Misc. p. 363.

Π Π. 68. 5. πατὴρ πατρίδος·

ΠΑΛ. Smetius p. 24. 13. *Palatina* tribu.

ΠΑΛ. Itin. p. 54. Παλληνεύς, *Pallenensis*. Stephanus.

ΠΑΙ. Itin. p. 161. Παιδοτρίβης, *institutor puerorum*, *magister palaestrae*. Παιδοτριβοῦντος habetur in subsequenti.

ΠΑΙΑ. Itin. p. 200. Παιανιεύς, *Paeanien-*

nienſis. Suidas de Demoſthene: τὸν δῆμον Παιανιεύς· Memorat & Philoſtratus in Aeſchine.

ΠΑΙΟ. Itin. p. 49. Παιονίδης, *Paeonidenſis*, in Harpocratione. Ariſtophanis Scholiaſtes ad Lyſiſtratam. Παιονίδης· τουτέστιν ὁ Παίονος υἱός, ἢ ὁ ἐκ τῆς χώρας ἣ Παιονία ὀνομάζεται· *hoc eſt Paeonis filius, aut e regione quae Paeonia nominatur*.

ΠΑΡΘ. Παρθικός·

ΠΕΙ. & ΠΕΙΡ. Itin. p. 53. & 159. Πειραιεύς, *Piraeeus*. Pauſanias, Strabo.

ΠΕΡΙΒΛ. Palaeogr. p. 174. περιβλέπτου, *Spectabilis*.

ΙΠΙ. In eximia plurium agri portionum, quae ſorte obtigerant, circumſcriptione apud Gruterum, & Gualtherium, bis haec nota apparet, quae in translatione eodem modo depingitur, nec explicatur. Valet πόδας, commune menſurae genus, memoratum & a Graecis Scriptoribus non ſemel. Primo loco numerus abraſus eſt: ſecundo viginti pedum diſtantia praeſcribitur.

Grut. p. 210. Gualt. p. 28.

tur. Similis alia in eadem inſcriptione nota ſigilli loco erat.

ΜΗΚΟΣ ΠΟΔ Η̄ ΠΛΑΤ. Η̄. inter inſcriptiones a Donio collectas. pag. 311. *Longitudo pedum VIII. latitudo* πλάτος *pedum VIII.*

ΠΟΜ. Cyriacus pag. 38. Πομπήιος·

ΠΟΠ. Miſc. pag. 319. Ποπιλίου, quod gentilitium δι' ὅλων γραμμάτων in eadem eſt.

ΠΟΡΙ. Itin. p. 50. Πόριος, *Porius*, in tribu Acamantide populus.

ΠΟΣ. Ποσιδεῶνος· Chishullius ubi nuper diximus. *Poſideonis*; menſis nomen apud Athenienſes.

ΠΡΕ. Compendia nobiliora ab Athenienſibus lapidibus diſcimus, quos Sponio debemus. Itin. pag. 200. ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΡΕ. ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΝΡ. Explico: *Theodorus* πρεσβύτερος, *Theodorus* νεώτερος· *ſenior*, & *iunior*. Πρεσβύτερος explicate. Itin. pag. 158.

ΠΡΕΣΒ. 425. 3. πρεσβευτὴν, *Legatum*.

ΠΡΙ. πάτρι.

ΠΡΟΓΕΓΡ. in lapide Ticinenſi. προγεγραμμένυ, *ſupraſcripti*.

ΠΡΟ-

ΠΡΟΣΑ. Itin. p. *79*. mendoſe, ut opinor; repono

ΠΡΟΒΑ. quod explicat Stephanus; *ὁ δημότης Προβαλίνθιος*· Cum tamen errores, ac literarum transpoſitiones aliquas liceat in illius inſcriptionis exemplo ſuſpicari, ΠΡΟΣ ΑΓΡ poſt ΚΟΛ forte ſequebatur, atque ita legi debet. *Λικίνιος Πολυαίνου Κολωνεὺς πρὸς Αγορὰν ἡγεμών: Επίκτητος Διονυσίȣ Μελιτεύς. Ηρακλείδης Ποθείνȣ Ερικεεύς*· Hoc modo mutatione quam minima patre, & populo ſinguli ornati ſunt· Coloneus ad Forum dici potuit, cum is populus *Αγοραῖος* etiam dictus eſſet, ut a Colono extra urbem diſtingueretur.

ΠΤ. apud Reineſium p. *633*. *πωρίσαντες τόπον* · *loco empto*. In eadem ΤΕ. Editor: *reformandam eſſe puto in ΤΡ. & exponendam* τριτῳ. Minime quidem probanda, parcant viri docti manes, reformatio, & nihilo melior expoſitio. Latinae plures praeſeferunt D. N. GORD. II.

ET. POMPEIANO COS. Idem perſcribere in animo habuit Graecae huius interpolator, numerum Latine enuncians. Huius lapidis teſtimonium *irrefragabile* Reineſius exiſtimavit: at *e Ligorianis* prodierat; neſciebat autem vir erudititimus, Ligorium inſcriptionibus, quas conſignabat, Conſules addere, atque appingere ſaepiſſime conſueviſſe; in quo crimine autographa ſua diutius a me verſata manifeſto, & pluries deprehendi. Idem agnoverat quamvis autographis non inſpectis in Epiſtola Conſulari Noriſius, de Ligoriana alia cum loqueretur: *illi Inſcriptioni addidit Conſules, quod non ſemel ab eo peccatum*. In hoc quoque epigrammate Conſules redundare opinor; neque enim cum loci empti incideret mentio, quibus Conſulibus emptus fuiſſet adiiciebatur. Gordiano iterum Conſuli Panvinius quoque Pompeianum collegam dedit: cur ergo ex hoc lapide *erro-*

rem

rem Panvinii convincere Reinesius profitebatur? Leges omnes, quae ad xxx numerantur, & monumenta omnia, quae hunc Consulem memorant, *Pompeianum* vocant, & in hac unice, atque in altera a Gudio emanata Inscriptione, *Civicae* nomine augetur; sed alteram quoque illam ab eodem Ligorio Gudius accepit: quae alia etiam de caussa laborat; nec eam profecto expenderunt literati homines Cuperus, Relandus, Graevius, quum amplexi sunt, laudaruntque. Sex. Vetulenus Civica Pompeianus centum ferme annis antea Consul processerat, verum cur nostro, Civicae loco, Aurelii, & Claudii nomina tribuerit Panvinius, ignorare non poterit; qui Dionem, Capitolinum, Spartianum, Lampridium, consuluerit: sed haec obiter, neque enim sunt huius loci.

PA. Oxon. pag. 264. *Rabirius*, aut gentilitium aliud.

PΩM. Spon. Misc. pag. 374. & apud

 Rei-

Reinesium pag. 357. Ῥωμαῖος·

ΣΕΒ. Σεβαστός. Habetur ΣΕΟΤΑΣ. 60. 6. & p. 502. ΣΕΒΒΒ. *Augustorum trium* more Latino.

ΣΕΚ. in Cyriaco pag. 38. sed legendum est ΣΕΞ. *Sextus*.

ΣΜΥΡ. in Veronensi 73. Σμυρναίων.

ΣΟΥΝ. Itin. pag. 54. Stephanus, ὁ δημότης Σουνιεύς, *Suniensis*. Strabo lib. 9. ἀξιόλογος δῆμος Σούνιον.

ΣΠΕΙΡ. 458. 1. σπεῖρας *cohortis*.

ΣΤ. Cyriacus p. XI. ΣΤΑ. in Oxoniensi p. 83. & Itin. p. 200. *Statius*, aut gentilitium aliud.

ΣΤΕΦ. Chishullius in Partis secundae initio: στέφανοι *coronae*.

Σ̱ In Sponii Misc. p. 347. notatur sexies. Interpretor στεφανωθεὶς coronatus. Ex Grutero 331. 6. habebatur Romae in aedibus Maffeiorum, *Coronatus adversus histriones, & omnes Scenicos artifices* XII. hoc est *duodecies*. Sponiana autem sic loquitur: ΝΙ ΙΓ Σ̱ ΙΒ. hoc est νικήσας τρισκαιδεκάκις, στεφανωθεὶς δωδεκάκις· *tredecies victor, coronatus duodecies*.

Cor-

Corrupta, utpote ex ſchedis veniens, inſcriptio illa, aenigmatis faciem praefert, ad quod ſolvendum nemo aggreſſus eſt. Gladiatorias teſſeras eſſe opinor. Deſignatur primo claſſis: Μούρμιλλον, Θρᾶιξ, ubi diſcimus *Murmillones*, & *Thraeces* ſcribendum eſſe: *Eſſedarius* quoque. Gladiatorum nomina ſequuntur in unaquaque: Κεράμυλλος, Πέπλος, Δράκων. Nomen domini deinde proferri deberet, ſed cum tres tabellae ΕΛΕΥ notent, ἐλεύθερος ſignificari poteſt, cum & ingenui quandoque in eam feritatem prolaberentur, ut ex Fabretti inſcriptionibus praecipue conſtat: quod cum eveniret, credibile eſt ita diſtinctos in teſſeris fuiſſe, ne cum ſervorum turba, e qua id genus hominum ut plurimum prodibat, computarentur. Poſſet tamen etiam intelligi Ἐλευσινίοις, nam & in Oxonienſi pag. 83. Ephebi honorantur Herculi devoti ob Eleuſiniam victoriam. Pugnarum numerus addi ſolet: quamobrem

Fabr. p. 39.

obrem tabellae nostrae sic clauduntur ΝΙΕ͞ΣΕ͞. perperam enim Σ pro Ε ponitur. ΝΙΑ͞ΣΑ͞. ΝΙΒΣΒ. nempe *victor quinquies*, *coronatus quinquies*, *victor semel*, *coronatus semel*, *victor bis*, *coronatus bis*. Νικήσας, & Στεφανωθεὶς habentur in Gruteriana δι' ὅλων γραμμάτων·

pag. 314.

ΣΡΙ. Σωτῆρι·

ΣΤΕΙ. Itin. p. 49. Stephanus, ὁ δημότης Στειριεὺς *Stiriensis*.

ΣΤΡΑ. ϛρατηγός.

ΣΤΡΑΤ. Chishullius Parte secunda p. 4. Στρατονίκης.

Τ. ΤΙ. Τίτος, Τιβέριος, ut in Latinis. Numisma in Epochis Syromacedonum impressum est, in quo ΤΙ pro Τίτος, sed credi potest errore quodam.

Diss. 2. p. 106.

Τ͞. τῆς, τῶν, τῦ·

ΤΔ͞. in Ticinensi. τὸ τέταρτον· *quartum*.

ΤΔΒΚΔΕ. Cyriacus pag. XXI. τῷ δόγματι βουλῆς καὶ δόγματι ἐκκλησίας. *Decreto Senatus*, & *decreto populi* In eadem inscriptione: Κατὰ τὸ ψήφισ-

φισμα τῆς βουλῆς καὶ τȣ̃ δήμȣ, *Senatus, & populi*. In Palaeographia p. 158. ἔν τε ἐκκλεσίᾳ, ὡς καὶ βουλῇ· Grut. 1094. 4. δόγματι τȣ̃ κοινȣ̃·

TEIM. Cyriacus pag. 40. τιμάς *honores*.

TPIE. in marmorea Parisiensi tabula, quae inter praestantiores *Galliae Antiquitates* integra exhibetur. Τριεράρχης· *triremi*, aut *triremibus Praefectus*. TPIE pro TPIH, quia vocales longae nondum adhibebantur.

Gall. Ant. p. 86.

TPINE. Itin. pag. 52. ὁ δημότης Τρινεμεύς, *Trinemensis*. Stephanus.

Υ. υἱός in Veronensi n. 39. ΓΥ. Spon. Misc. p. 348. Γαίου υἱόν, *Caj filium*.

Υ. Palaeographia p. 174. Ὑπάτȣ *Consule*.

ΥΠΑΤ. in Ticinensi: ὑπατείᾳ *Consulatu*.

ΥΒΔ. Spon. Misc. p. 334. ὑπό βουλῆς δόγματι· *ex Senatus decreto*.

Φ. Grut. 1094. 5. Φλάουιος· alias ΦΛ. & ΦΛΑ. & in Miscell. p. 334. ΦΛΑΒ. In Oxoniensi p. 94. Φ. vertitur F. sed ibi numeralis est nota. Apud Fa-

pag. 755. Fabrettum pariter in F convertitur, ac si *Filius* diceret, cum ibi *Flavia* latere videatur.

ΦΑΛΗ. Itin. p. 53. In magno Etymologico: Φαληρεὺς ὁ πολίτης, *civis Phalerensis dicitur*.

ΦΑΡΝΑ. Itin. p. 201. forte Φάρνακος, aut Φαρναβάζε·

ΦΗΓ. Itin. p. 46. *Phegusius*. Atheniensis inscriptio in Erechteidem refert, cui Φηγοῦς ab auctoribus datur: secundum Stephanum popularis erat Φηγέσιος·

ΦΗΓΑΙ. Itin. p. 51. Φηγαιεὺς *Phegaeeus*. Hesychius.

ΦΙΛΑ. Itin. p. 51. Stephanus Φιλαΐδαι· quem populum Aegeidi tribuit, Sponianum marmor Oeneidi.

ΦΛΑΜ. *Flamen*.

ΦΛΙ. Itin. p. 50. Φλυεὺς *Phlyeus*. Pausanias in Atticis: Φλυεῦσι δὲ &c. Ptolemaidi Hesychius quoque tribuit.

ΦΥ. & Itin. p. 54. ΦΥΡΝ. Φυρνεὺς· quem Scriptores non memorant, sed in marmore Atticas tribus recensente

cum

cum populis adnumeratur, & adſcribitur Antiochidi.

X. χάριν·

XEIA. 458. 1. Χιλιάρχῳ Tribuno. In Actis Apoſtolorum XXI. 31. Τῷ Χιλιάρχῳ τῆς σπείρης *Tribuno cohortis*.

XOΛAP. Itin. p. 159. Χολαργεύς, popularis *Cholargenſis*: Stephanus.

XOOP. 458. 1. *Cohortis*.

☧. *Chriſtus*, apud Arringhium p. 591.

Xω. *Chriſto*. ΦΙΛΟΧΥ. Φιλοχρίςου.

Crucis figura pro ſiglo accipitur a Montfauconio in Farneſianis Herodis Attici, & explicatur κατὰ: eapropter ✝ΘΟΝΙΩΝ reſolvit in Καταχθονίων, adnotans X in marmore omitti. Imo vero crux illa ipſum tantummodo X repraeſentat, & legendum eſt Χθονίων θεῶν *Deorum Inferorum*. Sophocles in Oedipo Coloneo: ὦ χθόνιαι θεαὶ, & paulo poſt ζεὺς χθόνιος.

Pal. p. 141.

ΨB. Cyriacus pag. VII. ψηφίσματι βουλῆς· *Senatus decreto*. Apud Reineſium p. 458. ΨHB.

ΨAΦI.

ΨΑΦΙ. Itin. p. 53. Ψαφιδεὺς *Pſaphidenſis* ſub tribu Aeantide. Strabo lib. 9. εἶτα Ψαφὶς ἡ τῶν Ὠρωπίων. *deinde Pſaphis Oropiorum*. Doctorum ſuſpiciones Inſcriptio diluit.

ΩΡ. 634. 1. & 1036. 11. *horas*; ibi perperam ΦΕ. repone ΩΕ. *horas V.*

Reperitur aliquando & in Graecis lapidibus compendiorum genus illud conglutinatis literis fabrefactum, pluribuſque uno ductu repraeſentatis. In Muſeo num. 99. ΡΑ Μάρκος Αὐρήλιος. Non una vice ΜΝΗΜΗΣ, μνήμης· ΕΤΩΝ, ἐκ τῶν Smetius 32. 14. Plures literarum nexus huiuſmodi videre eſt in titulis Ancyranis a P. Montfauconio in Palaeographia collectis. Qui haec in lapidibus attente non obſervat, verba, & ſenſum quandoque exſcribens lineola praetermiſſa invertit. Sponius in Miſc. p. 340. ΕΠΤΡΟΝ, quod nihil eſt. Marmor habet ΕΝ. hoc eſt ἔνπυρον, nempe ἔμπυρον· thuribulum *ignitum*, *accendibile*. Reineſius p. 336. incipit ΗΕΤΜΕΝΙΑ.

pag. 158.

At

At cum recto casu inſcriptio omnis, aliis etiam mendis non vacans, turbetur, nullus dubito, habuiſſe lapidem ΤΗ. hoc eſt *τῇ εὐμενίᾳ ob benevolentiam*. Verum ſiglas & ſingularias ſphalmatum filias haud moror, ut in hybrido monumento apparent apud Capacium. *Hiſtor. Neap. p.* 508.

Compendiis conglobatis videtur conſtare Chriſtianus titulus apud Boſium: *lib.* 3.

ΚΥ. ΡΑ. ΚΕ. ΨΥ. ΧΗ. ΚΑ. ΑΛΙ
ΚΡΙ. ΤΟC. ΜΕ. ΤΑ. COY.

At compendium hic nullum: errores ſi emendaveris, habebis, Κυριακὴ ψυχὴ καλὴ Χριςὸς μετὰ σῦ· *Cyriaca, anima bona, Chriſtus ſit tecum*. Arringhius eam repetens perperam ΩΕ pro ΜΕ. Plures vidit epigraphes Fabrettus, inter quas Graecam unam, interciſis verbis, & ſyllabis ita puncto diductis. *tom.* 2. *p.* 260. *pag.*376.

Verum nullibi umquam viſa vel compendia vel ſigna continet Heracleenſis inſcriptio, quae paucis abhinc

hinc annis Londini, & Veronae in *Osservazioni Letterarie* tomo tertio, publici iuris est facta. Ante finitorum nomina verba haec, & verbis hae literae, praefiguntur. ΓΕ ΤΡΙΠΟΤΣ. ΠΕ ΚΑΡΥΚΕΙΟΝ. ΑΙ ΠΕΛΤΑΙ. ΚΝ ΘΡΙΝΑΞ. ΜΕ ΕΠΙΣΤΤΑΙΟΝ. ab ipsa aenea tabula Londini exscripsi. Videsis, amice Lector, antedicti tomi tertii paginam 298. Quid haec verba ibi posita sibi velint, & quid praepositae literae, divinari nequit, eo quod peculiaria sint, & ἐπιχώρια symbola. Forte unicuique ex quo vico esset praemittebatur, & vicorum ea sunt nomina:

Τρίπους· Φιλώνυμος

Καρύκειον· Απολλόνιος·

ac si Romae scriptum fuisset exempli gratia:

Caput Africae. Valerius.

Equus aeneus. Marcius.

Et forte praemissae syllabae, quarum unaquaeque duabus literis constat, vicorum, regionum, tribuum, cu-

curiarum insignia denotabant. Sibae, a Strabone memorata gens, clava denotabantur, quam propterea bobus, & mulis ἐπικεκαῦσθαι inurere solebant. Literae autem nota equis saepius inurebatur, ut de progenie constaret: hinc Καππαφόρους Lucianus memorat, & σαμφόρας Eustathius, hoc est σὰν, scilicet sigma, φοροῦντες; & hinc ob stigma Κοππατίαν denominabat Strepsiades quadrupedantem, quem emerat. Plures tribus, & curias in ea civitate mirari non deberemus, quae magna & eximia fuit, siquidem *aequissimo iure & foedere* Romanis iuncta. Heracleenses, ac Neapolitanos *iuris sui libertatem* Civitati Romanae antetulisse, Tullius docet. Quod si quis eorum, qui ad Heracleensem Senatum renunciant, patriam per eas literas innui vellet, in iis regionibus, quae sic incipiant facile reperiret loca. ΓΕ. *Genusinos* memorat Plinius, quos Calabriae adscribit Frontinus. ΠΕ.

lib. 15.

ad Il. K.

Arist. Neb. Sc. 1.

Pro Arch.

Pro Balbo.

Pl. l. 3. *c.* 11.

Pe-

Petellinos inter Bruttios computat Livius. AI. Αἰαίης portus ab Apollonio laudatur; *Aeaeaeque insula Circes* a Virgilio, ubi Servius, *tres sunt diphtongi*. ME. *Medma*, aut *Meadma* in Bruttiis fuit. ΓΝ. Γνασσόν quidem nimis e longinquo arcesseremus, sed quis oppida omnia regionum illarum novit?

Liv. l. 23. Apoll. l. 4. Aen. l. 3.

Cum ob compendia quae continet Inscriptionem Ticinensem pluries in testimonium adduxerim ignotam adhuc, & immemoratam; cumque Horatianum illud probe norim,

iuvat immemorata ferentem
Ingenuis oculisque legi, manibusque teneri,

l. 1. Ep. 19.

praeclarum monimentum publica luce dono. Praeclarum quidem ob Consules enunciatos, qui anno Christi MCCCCLXXI processere; ob *Domini Nostri* titulum Orientali Imperatori adpositum, quamvis in Italia Imperio potiretur Anthemius, quod tamen Syris loquentibus imputari potest; & ob Macedonica men-

mensium nomina, quae in Syria quinto Christiano seculo adhuc perdurasse discimus. *Patricius* heic hominis non dignitatis est nomen: de Patricio Asparis filio illius aevi Scriptores multa referunt. Inscriptionem urbs Ticinensis servat in fronte ecclesiae S. Joannis in Burgo, sed tam alte inclusam, ut qui inclusere, legis formulae minime obsecundarint, quam recenset Valerius Probus, & apparet in aenea lege Grut. p. 509. *ut de plano recte legi possit*. Olim ubi primum conspexi, viribus tunc integris,

Jucundum cum aetas florida ver ageret, Catull.

iussi statim, ut *aëreum* mihi *portaretur iter*; cuius ope (longe quidem Statius. illo minus ardui, quo ad Secusini Arcus titulum post multos annos me sublimavi) ad inscriptum marmor cum pervenissem, exscripsi diligenter, literarum formam exacte servans, ac referens, quam ante oculos hic proponendam censui.

ſui. Nullum praeſenti lucubrationi magis competens inveniri monumentum poſſet, cum tot compendiis, & contractionibus forte aliud abundet nullum. Qui eius mentionem fecerit, unice Alciatum reperio: is in libro *Diſpunctionum* tertio *de ordine dignitatum* agens, ex eo *collegit*, Probianum *tametſi Conſul eſſet, ſolummodo Clariſſimum fuiſſe*.

Ἔνθα ἀναπαύονται οἱ καλοκαγαθοὶ Πατρίκιος καὶ Παῦλος, γνήσιοι ἀδελφοὶ, υἱοὶ Ἀββώγα, καὶ .... ωτατων ὁρῶν Ἀπαμέων·

Ἔτι προσετέθη ὁ τῆς μακαρίας μνήμης Πέτρος νήπιος, ἔκγονος τοῦ προγεγραμμένου Πατρικίου, υἱὸς Θεοδώρου καὶ Εὐφημίας· Ἐτελεύτησεν μηνὸς Γορπιαίου ἕκτῃ ἐν ὑπατείᾳ τοῦ δεσπό-

pag. 82

ΠΑΤΡΙΚΙΙϹ

ΠΑΒΒШΓΑΚ-------

ΙΝ

ΙΑϹ ΜΝΗΜΗϹ

·ΟΥΠΡΟΓΕΓ

Κ ΕΥΦΟΙΜΙΑϹ

ΑΤΤΔΕϹΠ

ΟΥΤΛΑΜΠ

πότου ἡμετέρου Λέοντος τὸ τέ-
ταρτον ϗ Προβιανοῦ τοῦ λαμ-
προτάτου·

Hic requiescunt honesti & probi Patricius, & *Paullus, germani fratres, filii Abbogae, & ..... ex longinquis finibus Apamensium.*

Adiunctus etiam est felicis memoriae Petrus infans, nepos suprascripti Patricii, filius Theodori, & Euphemiae. Decessit Gorpiaei mensis die sexta, Do*mino nostro Leone quartum, & Probiano Clarissimo Consulibus.*

NUMERALES GRAECORUM IN INSCRIPTIONIBUS NOTAE.

NUmeri ut plurimum communi more etiam in lapidibus designantur.

ET. Θ. Μ. Ι. ΗΜ. ΙΒ. Gr. 685. 12. *Annos IX. menses X. dies XII.*

pag.315. ΕΤΗ ΙΚΑΙ Μ. in Diario Italico P. Montfauconii transfertur *annos quinquaginta*: at numquam vidimus δέκα numeris praemitti centenario minoribus. Intelligamus ergo *unum & quadraginta*, I Latinorum more accipientes, cum in eadem inscriptione habeatur ἐν τῷ μένσι Οκτοβρίου.

Laterales literae separatim positae in Veronensi n. 27. in Oxoniensi p. 89. in Terminali 210. 1. numerales sunt notae.

Ӿ Ψ Ν. Gr. 760. 6. *denaria* DCCL. denarii nota a Latinis accepta, quam nuper memoratum Diarium non

non ad marmoris fidem repraesentat Graecum titulum afferens, quem Florentiae inspexi: Gruterus 749. 4. Λ adiecto magis deflexit. In hac inscriptione, in Reinesiana ubi PNZ. *pag.386.* & in aliis nota numeralis maior anteit, serie a dextra in laevam procurrente, ut mos est apud nos scripturae: contra in aliis multis praecedit minor, & ultima primitus enunciatur, Orientalium scribendi more; ut in hac apud Smetium 32. 14.

ETOYC Ζ̄ Μ̄ Φ̄. *Anno* DXLVII. In Veronensi n. 48. (eadem est ac Gr. 327. 1.) utraque methodus alternat sic: Κ̄ Ε̄ ΚΑΙ Ξ̄ Κ̄ L. *vigesimum sextum, ac septimum & vigesimum annum*. Sic enim marmor, non ut habet Gruterus. Deinde ΚΑΙ Η̄ Κ̄ L. & inferius ΕΙΣΤΟ Θ̄ Κ̄ L. *vicesimum octavum, ac nonum & vicesimum annum.*

Lineolae, quae superstant, in lapidibus modo adsunt, modo absunt; modo significationem mutant, &

in milliariam transferunt, modo non mutant, & nihil augent. Aliquando literae ipsae sine adiectione ulla numeros milliarios valent; puto, quia signum quoddam supra, vel subter (ut scribentes facimus) vel ad latus, lapicida praetermisit. Multo saepius praetermisere exscriptores, vel typographi: hinc

⋇ ΖΦ. in Oxoniensi pag. 94. *denaria septem mille & quingenta*.

⋇ Α. in Oxoniensi p. 272. editionis prioris: *denarios mille*. Praeclarissimus amicus heu praecoci nimis fato raptus, Ioseph Bimardius, Α & Β. *mille*, *& duo millia* vertit in Cl. Muratorii collectione pag. 809. & *quingentos*, ac *trecentos* Ε & Γ p. 679.

⋇ ΒΦ. in Palaeographia p. 162. *Denariorum duo millia & quingentos*. Tres easdem notas inscriptiones servant quam plures ex ineditis Asiaticis a Cl. Chishull collectis, quas manuscriptas servo. Oxoniensis in edi-

editione secunda num. 167. explicate profert, δηνάρια δὶς χίλια πεντακόσια·

Tribus iisdem notis desinere debebat etiam Gruteriana 749. 4. sed cum in marmore Florentiae a me inspecto lateralis lineola ad B literae dextram appicta fuerit, qui exscripsit, Λ separatim formavit, & numerum inexplicabilem reddidit. De notis aliis agens monuit Herodianus Grammaticus, *cum augendus est numerus*, quasdam notulas *ad dextrum apponi latus*, *cum minuendus*, *ad sinistrum*. Tribus illis claudi pariter debuit Sponiana Misc. p. 331. in qua literae B importune Α praeponitur.

Mendis multoties involvuntur omnia. Abnormes sunt notae Gruterianae 169. 3. Aberrant prorsus numerales Itin. p. 10. emendantur in Palaeographia. In Oxoniensi pag. 93. Synnadicarum columnarum numerum insueta figura typographus repraesentat; verum ea in marmo-

re conspicua non est, sed evanuisse inspectans deprehendi. Idem prorsus dico de obscurioribus notis, quae Oxoniensi tertiae tribuuntur in editis, & de quibus doctus Seldenus, *quid sibi velint omnino nescimus nos*; nam cum eo loco detritum sit marmor, & corrosum, qua figura vere fuerint, divinari nequit.

pag. 72.

ΑΞΙΩ. habetur in monumento a Cl. Vignolio cum aliis multis exhibito post Dissertationem de Columna Antonini. Ut ea sigla extrices, nequidquam laborabis. Numeros latere crederes: sed lapidem Romae vidi, in quo ita sculptum est: Θρέψαντι ΑΞΙΩ. *Digno Nutricio*.

Ολυμπιάδι CM malis avibus ab interprete Gruteriano appicta fuit *Olympias CXL*, cum litera C, quae post antiquiorem aetatem in Σ locum successit, numerum ducenarium designet. Etiam pro senario usurpatam docet Scaliger ad Eusebium, ac si episemi maiusculam

314. 1.

pag. 105.

re-

repraesentaret. Verumtamen fallitur: Hippolytea Cathedra pro sexto non C sed S iterato adhibet, & inscriptio, cui Scaliger innititur, in Museo nostro spectatur, nec C praefert, sed Ꮯ, quae figura in Sicula Terminorum eadem significatione adhibetur. Patres Bollandistae ad Maii XX monumentum afferunt cum consueto episemo ϛ. at in marmore, quod Ravennae olim vidi in Camaldulensium bibliotheca, hac facie comparet Ϛ. Verba in eo hac interiectione distinentur ϛ. quae interpunctionis sunt notae, non doloris, nec pro *transfixis cordibus* habendae, ut celebri viro visum.

In Epochis Syromacedonum notari a Laodicensibus dicitur annus CLXII his literis BZP. additurque: *litera media numeralis Z pro Ξ in nummis saepe substitutam recte observat V. Cl. Spanhemius, aliique eruditi nummorum interpretes*. Liceat nihilominus dicere, neque in nummis, ne-

Diss. 3. *c.* 2.

que in lapidibus pro Ξ numquam me vidisse Z, sed multoties utique Ƶ, quamquam brevior, & intermedia lineola in exesis nonnihil monumentis vix aliquando agnoscatur, atque oculos fallat. Quis credat numerorum usum ita perversum antiquitus, ut eadem modo septem significaret nota, modo sexaginta? Idem dicas de antiquiori Z literae forma Ⲏ, quae in Gabalensium nummo pariter pro Z figuratur, cuius occasione Spanhemius: *confusae nempe duae illae literae* Z & Ξ *ob sonum haud multo diversum*. At cur confusae in monimentis fuissent literae, quae numquam in scriptis confusae sunt? ne dubitemus ergo septenum numerum sic notatum pariter fuisse Ƶ. quod si aliquando omissa fuisset lineola, errori, & scalptoris negligentiae imputandum esset.

Diss. 2. p. 99.

In universum praescire oportet, omnis generis numeros, primitivos, derivativos, ordinales, distributivos,

vos, five ut Prifcianus loquitur *diſpertitiva, quae Graeci vocant διαιρετική*, & numerica quaecumque vocabula figlis hifce notari: quamobrem qui reddere latine velit, & ab omni fe immunem errore praeftare, fibi caveat opus eft, eadem enim litera *tres*, *ter*, *trinus*, *tertius*, *tertia vice* fignificandi poteftatem habet, quibus vocibus res immutatur, & ftatus. Ubi vides ὕπατος B. legas δεύτερον, non δὶς.

Ē. Bis habetur in Gruteriana 314. I. quam ad impluvium Farnefiani Palatii Romae confpicere eft. Multa noviffe oportet ad antiquos ludos fpectantia, ut haec nota in eo marmore intelligatur. Latina verfio reddit V̄. quod eo loco nihil dicit. De infcriptione perdocte egit Scaliger in Emendatione temporum, fed interpretationes primo *Quina*, fecunda vice *Quinque* non probo, nam turbant fenfum, & non collineant. Ludi habebantur annui, & habebantur quinquennales,

les, eodem nomine nuncupati. Asclepiades, qui & Hermodorus, vicerat in Panathenaeis quinquennalibus, & in quinquennalibus Asiae Communibus. Maiori apparatu Quinquennales celebrabantur, propterea peculiariter connotantur. Explico igitur utroque loco:

Ε̄. Πενταετηρικά, *Quinquennalia*.

ΤΡΙΣΔ. Spon. Misc. p. 356. *Τρισκαίδεκα tredecim*.

ΤΩΝΧ. pag. 319. ἡ βουλὴ Consilium *mille hominum*.

Ε̄ΚΪΑΝΔΡΩΝ. Πεντεκαιδέκανδρον· *Quindecimvirum*. Grut. 425. 2. & 495. 2. eadem enim inscriptio est, sed bifariam divisa, quod non animadvertit Cl. Montfauconius, qui integram ex schedis attulit. Ipse quidem explicat ἱερεκκαιδέκανδρον, quae vox est nihili, & quinarii numeri significationem non continet: post ἱερέα verbum aliud habebatur, ut puncta indicant apud Gruterum.

ΤΟΪΗΥΠΑΤΟΣΤΟΓ. 315. 9. Tribunitia potestate *decima octava*, *Consul*

ful ter: non tertiùm; modo velimus exacte loqui: neque enim tertia vice tunc Consulatum gerebat Adrianus, immo a multis annis non gesserat.

ΤΟΙΥΠΑΤΟΝΤΟ Γ. Oxon. pag. 293. Tribunitiae potestatis *anno decimo*, *Consulem ter*. De Adriano item agitur, qui post Consulatum tertium, *sequentibus XIX. annis perpetuo se Consulem III inscripsit*, ut Fabrettus monuit, Seldeni errorem arguens, qui Tribunitiam potestatem tertiam reponendam putabat, ut Consulatui tertio congrueret.

Fabr. Inf. p. 483.

ΤΟΘ. ΤΟΙΕ. ΤΟΗ. Tribunitia potestate *nona*, Imperatori *quintumdecimum*, Consuli *octavum*. Apud Sponium Misc. p. 353. Deinde:

ΣΕΒΑΣΤΩ ΤΩΘ... ΤΟΒ. Cos. Domitiano *Augusto IX. Q. Petilio Rufo iterum*. Et de Antonino Pio ΤΟΚΑ.. ΤΟΒ... ΤΟΔ. *vigesima prima*, Imperator *iterum*, Consul *quartum*.

ΤΟΒ

ΤΟΒ ΠΡΟΤΟΝΑΡΧΟΝΤΑ. 448. 1. *Bis Archontem primum*.

Γ ΝΕΩΚΟΡΟΣ. Oxon. p. 277. *ter Neocora* Smyrnaeorum civitas.

ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ Β Ι. Spon. Miſc. p. 329. *Praetoris duodecima vice*.

ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥΑΡΧΟΝΤΟΣ ΤΟΒ. *Primo Archonte iterum*; apud eumdem pag. 341. Paulo ante ΠΟΛΙΟΥΧΟΥ Β. *Civitatis defenſore iterum* pag. 364. Γ. Δ. *ter*, *quater*, in eadem. In Oxonienſi pag. 70. Β. & Γ. non duo, & tria connotant, ſed *bis*, *ter*,

ΤΟΝ Β ΚΛΑΡΟΝ. 210. 1. *ſortem ſecundam*. ΤΟΥΔ. *quartae*.

ΙΕΛΕΓ. 458. 1. *decimae quintae Legionis*.

Λ. τριακοστῆς · *trigeſimae*. 495. 2.

Graeca monumenta poſt Romanos rerum dominos factos inciſa, menſium dies per Idus & Kalendas recitant; uti autem hoc ſiglo ſolent: ℞. quod in *Notarum interpretatione* ad Gruteri calcem explicatur πρός. Hinc Fabrettus: *compendium illud loco adverbii* πρός *ſignificando*

pag. 104. *Fabr. p.* 587.

tem-

tempori adhibitum. Neutiquam tamen πρὸς ſed πρὸ ſub ea nota perpetuo venit; & ab hoc errore infiniti fluxerunt: cum enim *ad* loco *ante* intellectum ſit; Latini libri innumeris locis *ad* perſcribunt, ubi *ante diem* legi debet, quod ſuo loco animadvertemus. Cum ergo Latinis *III Kalendas* ſit *tertio ante Calendas*, Graeci praepoſitionem ſemper enunciant. Gruteriana p. 428. ΙΑ ΠΡΟ ΚΑΛ ΑΠΡ. hoc eſt ἑνδεκάτῃ πρὸ καλανδῶν Ἀπριλίων: *die XI ante Calendas Apriles*. Dionyſius Halicarn. lib. 1. utitur adverbio πρότερον: ἑπτακαίδεκα πρότερον ἡμέραις τῆς θερινῆς τροπῆς: *diebus ſeptemdecim ante Solſtitium aeſtivum*. Apud Gruterum 315. 9. ΠΡΟ Γ ΝΩΝΩΝ ΜΑΙΩΝ redditur. *Pridie III nonas Maias*, cum reddi deberet *ante diem III nonas*, hoc eſt die tertio ante nonas. In 314. 2. *pridie nonarum* probe vertitur, quia Graece eſt ΠΡΙ Α ΝΩΝΩΝ. ac ſi diceret, *ante primam nonarum*; ut

in

in testamento S. Gregorii Nazianzeni apud Brissonium πρὸ μιᾶς καλανδῶν expresse. Verum haud probe quod sequitur *secundum Alexandrinos Pachonia*: ΠΑΧωΝΙΑ scilicet est *Pachon*, Aegyptii mensis, dies *undecima*.

ΤΗΠΡΑΝΩΝΩΝ. *Pridie nonarum*: ac si dicerent *ante nonarum primam*. 314. 2. At 315. 9. ΠΡΟΓ non est *pridie III nonas*, ut ibi redditur, sed *tertio nonas*; hoc est *ante diem nonarum tertium*.

ΠΡ. Ι. Κ. CΕΠ. *ante diem decimo calendas Septembres*. Fabret. p. 587.

ΠΡΟΖΚΑΛΟCΤ. *ante diem septimo calendas Octobres*. ΠΡΟΔΕΙΔCΕΠΤ. ita scribendum. *IV idus Septembris*: apud Arringhium l. 3. p. 591.

ΠΡΕΚΑΛ. Spon. Misc. pag. 354. *ante diem quinto calendas*. Habemus apud Thomam Smith in septem Asiae Ecclesiarum Notitia pag. 58. ΠΡΟΤΡΙΩΝΝΩΝΩΝ ΜΑΙΩΝ explicate.

ΠΡ $\bar{Δ}$ ΝΩ. *ante diem IV nonas*. ΠΡ ΙΑΚΑ. *an-*

ante diem XI. calendas : in S. Hipi-
polyti Cathedra. In eadem
SS. quae παρακεντήσεις ibidem vocan-
tur. Stant pro ϛϛ duplicato τῷ
ἐπισήμῳ ad denotandum bissextum:
vox enim inde orta, quod anno
intercalari *sexto calendas Martii* di-
camus bis. Pro senario numero
occurrit aliquando S, & E, & Ƽ, &
IS pro XVI. & SEI pro *sexto idus*.
Nono seculo Basilius Macedo nume-
ros per antiquas notas παλαιοῖς ση-
μείοις designari vetuit, ne fraudi
essent idiotis imperitisque homini-
bus, omnesque literis perscribi ius-
sit infimo etiam vulgo agnitis, &
perspectis: Cedrenus tradidit.
Nihil hactenus diximus de antiquio-
ri numeros conscribendi ratione a-
pud Graecos, quam ab Inscriptio-
nibus didicimus. Atticorum ea pro-
pria fuit. Terentius Scaurus, quem
*Grammaticum Adriani temporibus no-
bilissimum* appellat Gellius: *Attici,
qui principes literas vocum a quibus
earum nomina incipiunt*, pro nume-

ris notant. Et alio loco: *quoties unum notant*, I *literam ponunt, quoniam apud illos μία ἴα dicitur*. Ita scribi antiquitus consuevisse, ab Homero discimus Odyss. Ξ. τὴν μὲν ἴαν Νύμφῃσι· *unam quidem partem Nymphis*: propterea Herodianus: *unitatis numerum significat unum iota*: prosequitur, quinque alias literas, quibus in hanc rem utebantur, sic explicans.

Π πέντε. Δ δέκα. Η ἑκατὸν (aspiratio est, quae ante literam tamquam litera signabatur: in lapide Sigeo ΗΕΡΜΟΚΡΑΤΟΣ.) Χ. χίλια *mille*, Μ. μύρια *decem mille*. Ut quinquaginta, vel quingenta dicerent, Δ vel Η in ventre Π literae collocabant. Hoc modo Oxoniensium epocharum numeri omnes notati sunt: eodem quos continet inscriptio in postrema editione Oxoniensis Appendicis decima tertia, quam docti enarratores non attigerunt. In illa ΔΡΑΧΜΑΣ ΜΧΧΗΗΗ. *duodecim mille, & trecentas*. Deinde Μ·ΧΧΧΧ. ob quam

quam interpunctionem, si authentica est, cogitabam, num μεγάλας legi deberet, ac si in ea civitate magnae, & parvae drachmae distinguerentur, sicuti talentum maius habebatur, & minus. At versu quinto scribitur etiam

MIXHHH. ita ut anceps fuerim, num drachmae *Milesiae* ibi memorentur, ut in Corcyrensi amplissima *minae Corinthiae*. Intelligere etiam possumus drachmarum *myriadem unam cum mille trecentis*.

Diar. Ital. p. 412.

At numerales nullibi umquam visas servat notas Musei nostri inscriptio num. 28. Atticae videntur, & profecto in Atticas vergunt, sed inter illas videsis, amice Lector, ignota's figuras, & collocationem, dispositionemque animadverte, qua omnino inexplicabiles reddantur. Milliarii numeri non apparet nota, qua de caussa opinatus primo sum, cuspidatam illam eius vicem supplere: sed qui admitti hoc possit, cum bis habeatur post H H

 la

la etiam, quam decadem indicare putes, quid sit ambigimus, cum eam bis intuemur post Π. Cur etiam Π ante unitates quinque? Ego quidem quid haec ἐπιχώρια aenigmata sibi velint, ignorare aperte fateor.

In 28. ↑ΠΡΡ: ΠIIIII: ΡΡΡΡΠ: ΠΡΡΡ: ↑↑ΠI: HΡ: ↑ΡΡ: ↑↑↑Π: MH↑↑ΡΡIIII: HHHH↑ΠΡΡΡIIII.

Claudemus de singularia sermonem instituentes, quae doctorum mentes aliquando torsit, pluribusque concertationibus locum dedit; nempe de L. litera, quae praesertim in Graece loquentibus Aegyptiis nummis, & item apparet in porphyretico marmore Musei nostri. Cum hoc in rem suam adduceret magnus Scaliger *Emendans Tempora*, ineptire affirmavit, qui λυκάβαντα interpretantur, neutiquam enim annorum, sed in ea *stela numquam satis laudata Lustrorum* mentionem fieri. Exinde in *Corrigendis* Gruterianis, *sic & in nummis*

pag. 482.

pag. 308.

L est

L est Lustrum indictionum non λυκάβας, ut hactenus inepte creditum. Hanc notam *nimis inepte* ab antiquariis explicari, vir alter maximus non dubitavit promere Casaubonus, qui tamen, mira quidem cogitatione, *non literam esse, sed circumductionem quamdam* autumavit. Reinesius vero Scaligeri vestigiis prorsus institit: *mihi Scaligeri sententia verissima visa.* Fuere qui nec lycabanta, nec lustrum intelligerent, negantes L literam esse apud Graecos. Verumtamen λυκάβαντα designari, e lapide ipso nostro manifeste evincitur, quem Scaliger non satis expendit. Quid enim agi in eo de Agone Capitolino comminiscitur, qui Romae in Capitolio, atque in Capitolini Iovis honorem celebrabatur? qui a Graecis non *Lustrum* dictus, sed Καπιτώλια ἐν Ῥώμῃ, ut a Cyriaco discimus, & e Sponii marmore, & in quo ingeniosarum artium, Poetices praesertim, cer-

ad Suet. Aug. c. 87.

Rein. epist. 48.

Cyr. p. 30.

Itin. T. III. pag. 222.

tamen instituebatur, adeo ut qui vicerat dicatur in Panviniana Inscriptione, *coronatus inter Poetas Latinos*? cum Graeca haec epigraphe nihil nisi Graeciam sonet, & Gymnasium, & Aliptas; & Mercurio, atque Herculi dicatos gymnicos ludos. Nec animadvertit Scaliger, Batonem nostrum primitus Gymnasiarchi munere functum dici ΕΦ ΕΤΗ ΔΥΟ. deinde id muneris rursus suscepisse ΕΙΣ ΤΟΚΣ ΚΑΙ ΞΚ Λ ΚΑΙ ΗΚΛ. postremo exorari, ut etiam denuo capessat ΕΙΣΤΟΘΚΛ. quibus satis patet, ut officium primo susceperat *in annos duos*, ita exinde in annos tres, scilicet XXVI. & XXVII & XXVIII. tandem in annum Gymnasii XXIX. Non erat ergo cur hic P. Petavius ambigeret, num annus ipse, an *aliud quidpiam quod annuum esset*, designaretur. Levat nos hac disputatione omni Vandalius, si editioni ab eo procuratae fidimus, nam pro L scribit Λ. Idem singulos annorum numeros in versio-

Grut. p. 332.

Doctr. tempor. l. xi. c. 20.

pag. 590.

ſione extenuat, uno minuens. Luculente ut ſolet hoc argumentum, praeſertim adverſus Scaligerum, pertractavit Card. Noriſius in Epochis, qui etiam Harduini commentum explodit, pro L inverſa etiam Γ literam aliquando accipientis. Et ipſe tamen pauliſper declinavit Noriſius noſtras, ſecumque Fabrettum traxit, illud etiam animadvertens, quod inferior linea protrahatur quandoque, & a communi typo aliquanto deflectat. Verum ubi ea parumper inflectitur, ad parandum ſubſequentibus numeralibus locum id factum eſt. Petenti autem, *ſi λυκάβαντα deſignare voluiſſent, cur non initiali litera* Λ *uſi fuiſſent*, repono credi poſſe, antiqua uſos eſſe ad ambiguitatem evitandam: ubi enim ΛΒ exempli gratia ſcalptum videremus, ambigi poſſet num litera Λ haberetur an numeralis nota, & num annus indicaretur ſecundus, an trigeſimus ſecundus: quae dubitatio

Diſſ. 4. *c.* 1.

Fabr. 428.

archaiſmi beneficio tollitur. Latinum L Graecorum quoque antiquitus fuiſſe, indicio eſt vetuſtiſſima Athenienſis tabula inter *Galliae Antiquitates* exhibita, in qua Λ valet Γ, & lamda non ita quidem ut a Sponio repraeſentatur, ſed ita ſemper V effingitur, ad latinum typum valde accedens. Bene habet, me de hoc in praemiſſa inſcriptioni Epiſtola monuiſſe, nam Pariſienſis typographus literarum formas, ut in autographo dederam non expreſſit. Mirum non eſt, in hoc elemento cum priſcis Graecis Latinos conſenſiſſe, nam *formae literis latinis, quae veterrimis Graecorum*, ex Tacito; *& veteres Graecas fuiſſe eaſdem pene, quae nunc ſunt Latinae*, aetate ſua docebat Plinius. Vocem autem λυκάβας ad annum ſignificandum remotiori aevo adhibitam Homerus oſtendit Odyſſ. ξ.

pag. 83.

Ann. xi.

l. 7. *c.* 58.

Τοῦ δ᾽ αὐτοῦ λυκάβαντος ἐλεύσεται ἐνθάδ᾽ Ὀδυσσεύς

At

At novam mihi de hoc ſiglo concertationem olim exoriri memini cum amiciſſimo, & ſupra quam dici poſſit erudito viro, Salvinio meo, cuius non ſine benevolentiae ſenſu etiamnum mihi recordatio ſubit. Cum igitur de hac litera inter nos aliquando incidiſſet ſermo, initialem nominis Ἔτους in multis nummis, & in lapidibus eo modo adumbratam contendebat, inchoatam ſcilicet, & forte ob anguſtiam ſpatii minime abſolutam; neque enim λυκάβας vocem eſſe niſi a Poetis, & in re Poetica uſurpatam: quae illi ſententia magis inſedit, cum ſuggeſſi, articulum neutrum in marmore noſtro huic notae praeponi, ΕΙΣ ΤΟ L. patere enim hinc aiebat, non maſculinum λυκάβαντα, ſed neutrum ἔτος ſubſequi: cum autem coniecturam hanc ſuam Veronenſis olim alter, Noriſius ſcilicet, amplecti pariter abnuiſſet, peculiarem quamdam de Veronenſibus querimoniam iucundiſſime in-

ſti-

ſtituebat. At imperfectam literam ultro concedi poſſet, ubi ſic uno & altero in monumento prodiret; ſecus autem, cum in tot affabre elaboratis nummis ea facie occurrat. Neque in Aegypto ſolum ea ſigla monetarii utebantur: viſitur enim in Sebaſtenorum, Tyriorum, Damaſcenorum, aliarumque Syriae urbium nummis: eſt apud me Sidonis cum ΘLZIP. Litera prior θεᾶς, ſecunda λυκάβαντος ſignificat: *anno* CXVII. Generis difficultatem ita diſſolvo, ut diſcere nos dicam a memorato marmore, nomen λυκάβας neutro etiam aſſignatum antiquitus fuiſſe. Quin exemplum alterum in Fabrettiano epitaphio conabar reperire.

pag. 425.

> Ἑπτὰ μόνους ΛΥΚΑΒΑΝΤΑΣ δύω καὶ μῆνας ἔζησα·

Vertit Nicaſius:

> *Septem tantum annos gemino cum menſe peregi.*

At ſigma perperam intruſum ſuſpicari poſſumus, & legendum eſſe λυ-

κάβαντα, vertendumque, *Annos duos vixi tantum, & menſes ſeptem*. Metri ratio hoc docere videtur; λυκάβαντα autem plurali numero neutrum genus involvit. Duriuſcula quidem ea verborum tranſpoſitio videri poſſit, ſed ad annorum, & menſium numeros carmine enunciandos adhibitae multo duriores ſunt. Hanc obſervationem cum praelaudato viro attuliſſem, reſpondit fieri poſſe, ut ſibilantem literam Graeci quoque abſorberent aliquando, ut feciſſe Latinos, multoties, & ab Ennio praeſertim diſcimus: Ap. Cic. Tuſc. l. 1.

Egregie cordatus homo Catus Aeliu' Sextus,

& *volito viuu' per ora virum*; quin Homeri locum ſtatim protulit, in quo ut quantitati conſuleret, ὅπερ pro ὅσπερ dixit;

Κάτθανε καὶ Πάτροκλος ὅπερ σέο πολλὸν ἀμείνων·

perdocte quidem; verum ſubſequitur in Epitaphio noſtro,

Ὧν τρεῖς ἐξετέλυν Διονύσῳ ὄργια βάζων,

Tres

Tres quorum impendi resonans sacra Orgia Bacchi,

resonans scilicet tintinnabulo, quod summo marmori insculptum visitur. Iam relativum ὧν multo verisimilius est, ex proximiori nomine μῆνας pendere; quapropter necesse est, ut binarium numerum menses excesserint. Quod dicebatur, λυκάβας vocabulum Poeticum esse, & carminibus deputatum, animadversione illa mea discutio, quae mihi plura patefecit; nimirum Poeticam dialectum prius vix aliud fuisse quam veterrimam locutionem communem. Hinc Macrobius hoc ipsum vocabulum non a Poetis usurpatum dixit, sed a vetustissimis Graecorum quibusvis: *annum vetustissimi Graecorum* λυκάβαντα *appellant*. Verumtamen quae fabulantes, ac iucunde dissertantes afferebamus, nolim urgeantur nimis, & tamquam serio, ac pertinaciter asserta accipiantur omnia. Vox λυκάβας masculino ge-

Sat. l. 1. c. 17.

ne-

nere ut ſolet habetur in eleganti hoc Gruteriano epigrammate, quod in Latinum convertere intempeſtivum non puto. 1036. 9.

ΕΒΔΟΜΟΝΕΙΣΔΕΚΑΤΟΝΤΕ
ΒΙΟΥΛΥΚΑΒΑΝΤΑΠΕΡΩΝΤ
ΑΜΟΙΡΑΜΕΠΡΟΣΘΑΛΑΜΟ
ΥΣΗΡΠΑΣΕΠΕΡΣΕΦΟΝΑΣΛ
ΑΜΠΑΔΑΓΑΡΖΩΑΣΜΕΔΡΑ
ΜΕΙΝΜΟΝΟΝΗΘΕΛΕΔΑΙΜ
ΩΝΤΟΝΔΕΜΑΚΡΟΝΓΗΡ
ΩΣΟΥΚΕΤΙΘΕΙΔΟΛΙΧΟΝ
ΑΡΤΙΔΕΦΗΒΕΙΑΣΘΑΛΛΩ
ΝΔΙΟΝΥΣΙΟΣΑΚΜΑΙΣΚΑΙ
ΣΕΛΙΣΙΝΜΟΥΣΩΝΗΛΥΘΟ
ΝΕΙΣΑΙΔΑΝΑΛΛΑΠΑΤΕΡΜ
ΑΤΕΡΤΕΠΡΟΛΕΙΠΕΤΕΠΙΚ
ΡΟΝΟΔΥΡΜΟΝΤΕΡΜΑΓΑ
ΡΕΙΣΜΕΒΙΟΥΜΟΙΡΕΠΕΚ
ΡΑΝΕΤΟΔΕ

Ε'βδομον εἰς δέκατόν τε βίου λυκάβαντα περῶντα
Μοῖρά με πρὸς θαλάμους ἥρπασε Περσεφόνας
Λαμπάδα γὰρ ζωᾶς με δραμεῖν μόνον ἤθελε δαίμων,
Τὸν δὲ μακρὸν, γήρως οὐκ ἐτίθει δολιχόν.
Α'ρτι δ᾽ ἐφηβείας θάλλων Διονύσιος ἀκμαῖς,
Καὶ σελίσιν μουσῶν ἤλυθον εἰς ἀΐδαν.
Ἀλλὰ πάτερ μᾶτέρ τε προλείπετε πικρὸν ὀδυρμὸν,
Τέρμα γὰρ εἴς με βίου μοῖρ᾽ ἐπέκρανε τόδε.

Dum

Dum vitae excurrit decimus mihi septimus annus,
Me Parca abripuit Persephonae in thalamos.
Lampada enim tantùm vitae mihi tradere Daemon,
Non senii longum currere iter voluit.
Nuper ephebeis florens Dionysius annis,
Musarum & chartis, Ditis ad ima feror.
Ast fletum materque paterque relinquite amarum,
Nam finem vivendi hunc mihi sors statuit.

Cum quidquid compendiorum in Inscriptionibus Graecis continetur, complecti constituerim, non deerunt qui admirentur, multo plura in hoc laterculo a me digesta non esse; in amplissimis enim monumentorum id genus congestionibus quaedam invenire erit neutiquam in eo recensita. Verumtamen insuetas verborum obtruncationes, ac singularias nihil dicentes inter suppositionis argumenta, interque titulos cur reiici inscriptiones debeant, numerare aliquando pergam. ΣΣ. ΣC. HK. Δ. E. M. B. K. M. & consimiles alienis locis, & ubi congrue significare non possint depictas, praestat explodere. Ut insigne ali-

aliquod exemplum afferam, decurtatas continet dictiones multas Gruteriana 428. 11. In ea videas ΓΡΑΦ. ΠΑΡΗΣ. ΝΕΑΠΟΛ. ΑΡΧ. ΑΝΑΕΓΓΡΑΦ. ΚΗΔ. ΗΜΕΜΙΣΘ. ΛΙΒ. ΠΑΡΑΜΥΘ. ex quibus aliquid discere sibi visi sunt eruditi Inscriptionum illustratores in Corrigendis. Verumtamen haec ipsa mutilationum frequentia in Graecorum lapidum pertractatione versatis non levem suspicionem iam ingerunt, neque enim nisi aevo sequiori obtruncationibus huiusmodi Graeci assuevere. Deinde quid est Νεαπολίτης gentilitii nominis loco? quid sibi vult ἐν προκλητο? ad publicum Decretum Graece conscriptum quid facit sepulcralis, privata, & Latina clausula? Aliud quidem (iisdem exhibentibus) consimile Senatusconsultum Neapolitanum Graece exhibetur, quod confirmavit Gudius, illustravit Reinesius in *Variis Lectionibus*, laudaverunt (praeclara nomina) Scaliger, & Casaubonus. Attamen animadvertas oro iisdem formulis ab eodem fonte, nempe

Gr.1027 5.

pe

pe e Pontani domo, manasse. Inspice apud eumdem Gruterum duo Neapolitanae Civitatis genuina Decreta neutiquam Graece sed Latine ac diserte concepta; ex quibus constat, qua lingua in ea Civitate acta perscriberentur: neque enim de Palaepoli, aut de remotissimis temporibus agitur, quibus *idem populus duabus urbibus habitabat*, ut Livius tradit. Quod si Graece perscripta fuissent, certe neque Attica neque communi dialecto, sed Aeolica loquerentur, aut Dorica. Inscriptionis initium si respicis, non Concilii psephisma sed epistolam putabis afferri: *Octavius Octavio*. Centuriae nota importune, & extra locum ter intrusa: praenomina omnino ablegata: Grammatica parum consulta: Graeci *Archontes* deliberant, & Latini *Decuriones* locum dant. Haec autem obiter, ne quae ad contextum spectant, & longiorem sermonem requirunt, attingam.

355. 1.
444. 2.
lib. 8.

Prolixa habetur inscriptio apud P. Ban-

Bandurium in *Imperii Orientalis* tomo primo perpetuis compendiis involuta, quam more fere Hebraico, vocalibus ut plurimum ſublatis, nuperus aliquis nugator conflavit. Conglobatis ſingulariis votiva Inſcriptio deſinit apud Reineſium, quas nec interpretatus eſt, nec apte interpretari poterat, nec in vetuſto marmore umquam inſcriptas puto. Apud eumdem TEIΛ. compendium ne credas, nam marmor a me Florentiae inſpectum habet ΚΑΛΛΙΚΡΑ ΤΕΙΑ. In eodem K ſeparatum eſt nullum; nec interſtitiis diſtinentur verba, nec punctis, ſed Graecorum lapidum ſervatur uſus. Errata quoque, & exſcribentium *παροράματα* ſiglas interdum immutant, vel creant. Mendis huiuſmodi non omnino vacant Itinerariae Sponianae. Gruteriana 973. 2. incipit Θ H. Interpretantur aliqui *Θεοῖς* H*ρωσιν* *Semideis*: at formulae novitas evaneſcit, ſi eamdem inſcriptionem apud Boiſſardum inſpicias, a quo ſic profertur. Θ. K. *θεοῖς καταχθονίοις*.

Pag. 97.

*pag.*199.

tom. VI. 40.

Consultus aliquando per literas fui, quid sibi vellent, apud Gruterum in 672.13. Romanae Inscriptionis exitu post NHNAC singulariae B. MY. A. Primo intuitu legendum putavi MHNAC. B. HM. A. *menses duos*, *diem unum*. Sed cum animadvertissem, epitaphium metro alligatum esse, statim comperi, nulla in marmore fuisse sigla, & pro B. MY. A. scribendum fuisse ΒΙΩCΑC. aut ΒΙΩCΑ, ut alia quaedam clauduntur sepulcralia carmina. Intellexi pariter, ubi est TH, supplendum, ac praemittendum E; recteque Scaligerum reposuisse ΓΛΥΚΕΡΑC ΜΕ ΤΕΚΟΥCΗC, minime vero ΤΕΣΣΑΡΣΙΝ.

Νῦν Βασίλειος ἐγὼ βρέφος αἴλινον ὧδε Μακρεῖνος,
Πατρὸς Μακρείνου, Γλυκερᾶς μητρός με τεκούσης,
Οκτὼ ἔτη πλήσας, πρὸς τούτοις μῆνα βιώσας.

Nunc Basilius ego, miser infans, hicce Macrinus,
Macrino patre progenitus, Glyceraque parente,
Octo tantum annis iaceo, uno & mense peractis.

Magnum adiumentum exhibet imposita metricis carminibus lex genuinam corruptorum titulorum lectionem servan-

tan-

rantibus. HMIHC in Gruteriana 399. 3. erant qui compendium putarent, & quomodo exponi debeat, quaererent. Monstrosissimo Spondaico

HMIHC APXONTAC AOTITO AINECTHCANTO

faciem aliquam, & formam reddere sic experior:

Αιμιλίης Ἄρχοντα αγάκλητον ἀνεστήσαντο
Βουλὴ καὶ βασιλεὺς τὸν σοφὸν Ευσέβιον.

Praesidis Aemiliae docti, celebrisque, Senatus,
Et Caesar statuunt effigiem Eusebii.

Haec habui de lapidariis Graecorum siglis quae dicerem: iam ad Latinas perquirendas, ac declarandas me confero.

JULIUS CÆSAR BECELLIUS

LECTORI.

Cum in exordio hujus libelli illa enumeraverim, quæ liber, quo Museum Veronense in lucem propediem dabitur, continebit; notitiam hic placet addere aliorum operum, quæ Antiquitatis amatoribus Maffeius noster optat, & cogitat exinde tradere. Primo quidem favente Deo Arti Criticæ Lapidariæ manum admovebit, & ad complementum tandem perductam vulgabit, plurimis enim ab annis incompleta iacet, & ab auctore suo neglecta, ac ferme oblita. Secundo loco Inscriptiones ab eo non solum sed etiam ab aliis editas illustrabit; minime quidem singulas

perſequens, ſed generatim quot ab eiuſmodi monumentis diſcantur, & quot modis res literaria ab eis iuvetur, ac amplificetur enumerans, & recenſens: de uſu, & præſtantia Inſcriptionum antiquarum intelligis Lector rem eſſe, ſed valde diverſa, & utilior methodus adhibebitur, quam in opere ceteroquin erudito de Uſu & præſtantia numiſmatum. Tertius ſuccedet de antiquitatibus figuratis Tractatus. Nihil magis neceſſarium, magiſque expetendum affirmant, qui ſolida & iucunda gaudent eruditione, & ab erroribus innumeris & ferme incredibilibus, purgari cupiunt ſtudium Antiquitatis. Poſtremus labor in Etruſcis monumentis, lingua, hiſtoria verſabitur, neque enim hucuſque completi habentur editi ab Auctore in hoc argumentum libri: quamvis tertio præcipue a doctis omnibus tanta approbatione excepto, gentium, & linguarum ad oras Italiæ primitus appulſarum mira, & ferme evidens tradita ſit demonſtratio; ita ut Rudbeckii etiam, aliorumque omnium, qui Mundi initia

ad axem gelidum revocant, & Sveogothicis, ac Celticis tot libros implerunt larvis omnino profligatae excogitationes sint.

Ad hæc omnia maxima pars materiæ parata est; nihilominus dicere Maffeius solet, illam se testamento amicis legaturum esse, neque enim sperare, ad id ætatis cum venerit, tot ac tanta præstare amplius posse. Quis tamen crederet, opus aliud his omnibus longe amplius, ac prolixius illum olim movisse, atque ut vel ab eo, vel ab aliis in praxim deducatur, adhuc exoptare? Illius quidem his verbis meminit Franciscus Hesselius in Præfatione ad Inscriptiones Gudianas. Scipio Maffeius, Reg. Mai. Victoris Amadei dedicans Historiam de Diplomatibus scriptam Italice (*prodiit anno* 1727) memorat se habere in manibus universalem Collectionem lapidum litteratorum ineditorum, aut sparsorum, & commentarium de usu & potestate Inscriptionum. Hoc opus in acceptum ut referamus, Marchionem illustrissimum,

& doctiſſimum non poſſumus amatores antiquitatis non precari. Conſpicitur iam ſub dedicationis finem Seguſinus arcus cum inſcriptione non prius illuſtrata: *addere debebat*, nec ab ullo uſque ad illud tempus exſcripta, aut lecta. *Verum eius Operis quatuordecim ab hinc annis volanti folio Italice, & Latine Proſpectus publicatus eſt, ex quo vera illius idea integre elucet. Proſpectum illum plures ob cauſas placet mihi rurſus hic exhibere.*

PROSPECTUS

UNIVERSALIS COLLECTIONIS *Latinarum veterum, ac Graecarum, Ethnicarum, & Christianarum* INSCRIPTIONUM,

Quem

nova Veronensis Societas totius Europae doctis, reique antiquariae studiosis hominibus exhibet, ac proponit.

CUm Marchio Scipio Maffeius antiquis eiusmodi monumentis mirifice sit delectatus, & cum per annos viginti maximam eorumdem copiam nondum vulgatorum collegerit; partim describens ipse, aut se spectante lapides, atque aeneas tabulas describendas curans, partim a quam pluribus eruditis viris transmissas accipiens Inscriptiones noviter effossas, & toto etiam Oriente, ac remo-

motioribus in provinciis diligenter conquisitas ; illum aliquot ab hinc annis permulti sedulo sollicitant, ut ea documenta omnia promulgans novo, & quantivis pretii volumine Rempublicam literariam augeat, ac locupletet. Verumtamen secum ipse considerans, ubi hoc praestaret, maximis nihilominus difficultatibus obnoxia, & multis adhuc tenebris implicita nobilissima haec studia futura; tum quia vulgatae Inscriptiones ex infinitis propemodum libris expiscandae sunt, tum vero etiam quia permultae inter ipsas apocryphae, permultae quoque habentur mendis deformatae, quibus aliquando eruditio omnis, atque Historia perturbatur mirum in modum; in eam tandem devenit sententiam, ut in unum corpus una cum ineditis universas pariter digerat, quae duorum & amplius seculorum spatio vulgatae ubicumque sint; adulterina tantum epigrammata abiiciens, ex quibus multum detrimenti ceperunt optimae li-

te-

terae, emendans depravata, atque in eum ordinem disponens singula, qui & ad ea recte intelligenda, & ad voluptatem simul cum utilitate conciliandam incredibiliter iuvet.

Nulla fere est insignis Bibliotheca, quae inter praestantiora volumina Gruterianum corpus non recenseat; sed istud quantum hodie abest ut satis sit! quot post Gruterum amplae collectiones prodiere! quis volumina enumeret omnia, in quibus postmodum dispersae Inscriptiones sunt? Adde quod apud Gruterum commentitia quidem multa, incorrecta, aut interpolata quam plurima, pluries repetita non pauca: adde quod Latina ibi cum Graecis, carmina cum soluta oratione, antiquae leges, & documenta cum titulis aedificiorum, sequiori nonnumquam aevo insculpta cum vetustissimis permiscentur. Rursus necessariae quaedam apud illum desiderari videntur classes, & inutiles quandoque congeri. Desunt etiam ex insignioribus

ribus epigrammatis aliquot, quae supposititia perperam censebantur, cuiusmodi Pisana sunt, quae Cardinalis Norisius amplo illustravit volumine. Neque haec eo quidem consilio dicta volumus, ut eximiae, ac maximae, quae Grutero profecto debetur, laudi, temporis praesertim ratione habita, quo tantum thesaurum coegit, detrahatur quidquam; sed ut plane constet, novum Inscriptionum corpus his temporibus nobis omnino necessarium esse. Reinesius omnes suas retulit ex aliorum fide, & docte illustravit, sed refecit saepe arbitratu suo. Fabretti ingens ac perdocta collectio, quod Indicibus careat, & inscriptiones permixtim afferat, neque in suas classes dispertitas, parum utilis iis omnibus est, quibus ceteroquin plurimo saepe usui esse posset. Sponius item Indice nullo adposito, inscriptionum praeclaras congeries dedit. In eo denique docti conveniunt omnes, nihil hoc tempore optimis literis, & prophanis, itemque sacris studiis magis

gis

gis utile, ac neceſſarium fore, quam generalis, emendata, atque in ordinem apte digeſta veterum Inſcriptionum collectio.

Quam vulgamus, ampliſſimi huius ac difficillimi Operis notitia, non eo ſpectat, ut pecuniae opem, quod moris eſt, a ſubſcribentibus aucupemur, ſed ut non Italos tantum, verum etiam eruditiſſimos externarum provinciarum viros ad porrigendam excitemus manum; ſive monitis iuvantes, & conſiliis, ſive auxilium, & materiam ſubminiſtrantes. Qui ineditas, atque indubias penes ſe inſcriptiones habent, rogatos etiam atque etiam volumus, ut vel earumdem exemplar tranſmittant, vel illas typis quam citiſſime dedant, loca tamen, ubi lapides habentur ipſi, perpetuo deſignantes: aeque utriſque plurimumque debebimus. Quicquid autem quiſpiam mittendum iudicabit, Veronam dirigat ad Illuſtr. Canonicum Franciſcum Muſellium Cathedralis huius Eccleſiae Archipreſby-

byterum ea circumſpectione, ut ne tabellarii ſumptus immodice gravent, de qua re mirum eſt, a multis hodie nullam ferme rationem haberi. Illud quoque optamus, ut ii omnes quibus haec arridebit cura, ſive citra, ſive ultra montes degant, nomen dare velint, atque corpus hocce redempturos ſe ſe ſpondeant, modo tamen collectionis ratio, impreſſionis modus, & pretii aequitas abunde ſatisfecerint. Praecocem hanc notitiam ea de cauſa optamus, quod illa tantum ferme exemplaria cuſuri ſimus, quae requiſita fuerint, ac nominatim expetita. Manum autem typographicis formis non admovebimus, niſi poſt annum circiter cum dimidio; collectionis ſiquidem ordinator longum prius aggredi iter parat, ſive in eas provincias, quas inviſit numquam, ſive in eas, quas tunc ſolum peragravit, cum id conſilii nondum cepiſſet. Multa profecto ſtudia ſunt, ad quae domiſedos eſſe, ut antiqua Inſcriptio loquitur, & ad bilychnen lu-

cernam assidue lucubrare, nequaquam sufficit; sed cursum, & equos publicos advocare oportet in partem. Qui plurimis, ac dissitis in locis infinitos pene lapides non observarit, neque illas veritatis, & fallitatis notas, quae ex ipsa sculptura elici possunt, adsequetur umquam, neque ad inculpatim legendum satis exercitatus unquam erit. Quae in multis bibliothecis manuscriptae collectiones servantur plurimae, parum adiumenti conferunt, praesertim si a multo iam tempore congestae sint: illos certe, qui fidem ipsis adhibuere, transversos egerunt saepenumero, & in errrorem deduxerunt.

Ut de ordine aliquid innuamus, dicemus breviter, Graecas Inscriptiones omnes Tomum primum complexurum esse. Initium Historicae facient, ac vetustissimae, quae pluribus ante Christum natum seculis conceptae fuerunt, & scalptae. Subsequentur, quae Romanum imperium in Graecos antecessere: curae erit,

quae

quae eiusdem generis sunt, coniunctim afferre, velut quae Reges memorant, foedera inter populos, Civitatum decreta, quae ad ludos, & spectacula pertinent, aliaque id genus. Afferentur deinde post Romanorum dominatum incisae, & praeter honoraria psephismata, in ordinem digerentur Imperatoriae omnes, exinde Sepulcrales, & postremo singulari cum diligentia Christianae. Continuata serie itidem coniungentur carminibus exaratae, inter quas poeticae gemmae appellari pleraeque possint; quo fiet, ut nova emergat Anthologia, & nobilissimae illius facultatis thesaurus novus. Documenta prolixiora, primo ut in marmoribus apparent, describentur, deinde usitato charactere, nec absque interpunctione, & accentibus: e regione versio erit Latina, quae in Graecis pluribus hactenus desideratur. Versu autem compositae Latinis reddentur versibus. Insigniores, obscurioresque animadversionibus illustrabuntur, ita tamen,

ut

ut alienis quaestionibus reiectis, illud tantum, quod difficultatem affert, breviter explicetur, atque eiusmodi monumentorum usus, ac praestantia constet. Indices ad calcem dabimus, ex quibus non solum quaevis statim reperiri Inscriptio possit, sed Historicae facultatis, Geographicae, Chronographicae, Graecaeque eruditionis omnis utillimum repertorium depromi.

Sex exinde, aut septem tomis Romanae Inscriptiones digerentur. Praeibunt quae prolixae maxime sunt, & afferentur primum quidem uti in marmoribus, & metallis prostant, exinde ad hoc ut legi, atque intelligi commodius possint, usitato scribendi genere, & interpunctione adhibita. Agmen ducent priscae leges; atque aerea Senatus Consulta a Reipublicae temporibus nobis reliqua. Rescripta consequentur, Decreta, iudicialia documenta, municipalia psephismata, Collegiorum acta. Quae eiusdem Cognationis sunt, colligentur simul,

atque ordinatim recensebuntur, veluti Hospitales tesserae, Honestae Missiones, aliaque id genus; quod ad perfectam earum intelligentiam mire conferet, & ad plures enodandas difficultates. Praecipuo erunt loco monumenta Historica, cuiusmodi sunt Consulares Fasti, Augusti vita ex Ancyranis lapidibus, & his similia: Kalendaria quoque coniunctim exhibita, atque explicata; & Orationum antiquitus habitarum insignia fragmenta. Ut autem quae fuse loquuntur, congerantur omnes, sociabuntur his, quae prolixas nominum series continent; & postremo militares quoque laterculi, quamplurium Italiae civitatum mentione, & Consulatuum notatione praeclari.

Classes ceterae ad Scaligeri ut plurimum normam conformabuntur: religiosa siquidem primo disponentur marmora, ac votiva; subinde Imperatoria, Militaria, quae Magistratus, Imperiique dignitates memorant, quae artes, ac privata munera, quae

ad

ad ſpectacula & ludos pertinent, quae ad funera, & ſuprema officia. Sed aliae quoque interferentur ſecundariae claſſes, & ita ordinabuntur ſingulae, ut inter votivas exempli cauſſa Inſcriptiones, quae Deum Mithram ſpectant, coniunctim & conſequenter veniant, ſibique invicem lucem foenerent, ac magnam partem ſe ipſae declarent. Inter Militares ordinem a ſe conſtituent Maritimae; quarum maxima exhibebitur copia, cum pauciſſimae Gruteri aevo innoteſcerent; eorum militum ſcilicet, qui Praetoriis in claſſibus ſtipendia fecerant. Singulari cura confuſionem cavebimus, quam Gruterus in tanta tunc primum congeſta copia cavere non ſemper potuit: permiſcentur enim quandoque apud illum genera, ita ut inter aedificiorum exempli gratia titulos Milliarii lapides recenſeantur, at non recenſeantur Inſcriptiones in Arcuum fronte fulgentes; & teſſerae Hoſpitales lapidibus ad Magiſtratus pertinentibus accenſeantur; & Auguſti mo-

 num en-

numentis praecedant quandoque quae Theodoricum Regem spectant. Praecipuus erit labor in disponendis ratione temporis titulis iis omnibus, a quibus Imperatorum, ac Caesarum nomina, honores, ac dignitates recensentur, aut memorantur: illis siquidem probe intellectis, atque ut intelligi debere ostendetur, aliquot seculorum Chronologia incumbet in posterum: Gruteriana collectio Inscriptiones eiusmodi pluries interturbat, ac pluribus locis dispergit. Ex Fragmentis, quae potiora videbuntur, colligemus. Figlinarum signa, plumbei tubi, ceteraque id genus, ubi Consules inscribuntur, distribuentur in seriem. Epigrammata carminibus compacta in Poesis gratiam heic quoque in unum collecta, & consociata volumus: nobiliora praeibunt, atque elegantiora; tum rythmicis ac popularibus versibus concinnata. Fervet adeo huiusmodi collectionis apud plerosque cupiditas, ut magno favore miserum id

atque

atque ineptum tentamen olim exceptum fuerit, cui *Musae Lapidariae* titulum Auctor indidit.

Tomo ultimo Christiana monumenta tum ex lapidibus nondum editis, tum ex multis, quibus interspersa, ac dissipata sunt, voluminibus colligentur. Ab iis profecto sive ad Theologica dogmata, sive ad rationem disciplinae, sive ad traditionem, ad mores ac ritus antiquorum temporum, ad sacram Chronographiam, & ad plurium vocum Ecclesiasticarum intelligentiam, utillima non infrequenter, ac praeclarissima haurire est documenta. In classes suas has quoque Inscriptiones dispertiemus, quod de Christianis nondum quisquam praestitit. Quamplurimis ex his monumentis subnotabitur, haud quidem ex cuius schedis eruta fuerint, sed locus, ubi marmora servantur ipsa, atque ubi consuli propterea possunt: quod eo magis acceptum, atque utile speramus fore, quo constat, hac aeta-

te regionem, & sedem eiusmodi cimelia mutasse plus vice simplici.

Indices peculiari tomo addentur, magnam partem ad Scaligeri ideam elaborati, sed a multiplicibus, qui olim irrepserunt, erroribus castigati, & ad universalem Inscriptionum omnium collectionem iam conformati. Eo studio volumen hoc concinnabitur, & tot in eo rerum, ac verborum digerentur classes, ut totius antiquitatis omniumque fere disciplinarum repertorium haberi plane possit. De literarum forma in marmoribus sermo erit alicubi, & Inscriptiones aliquot ea figura, qua in lapidibus apparent, repraesentabuntur.

Etruscis Inscriptionibus in hac collectione non erit locus, cum ad diversum omnino eruditionis genus pertineant. Pelasgae vero, seu vetustissimae Latinae, admittentur quidem, cuiusmodi illa est *Lerpirior Santirpior*; quae etiamsi Etrusca ad hanc diem ab omnibus habita sit, Maffe-

ius

ius noster nuper Latinam ostendit, atque in Dissertatione *de Italis Primitivis* interpretatus est. Icones, anaglypha, statuas huic Corpori nequaquam admiscebimus, vel saltem parcissime. Solent haec a typographis avidius arripi, atque ut librorum pretium augeatur, libentius quocumque intrudi; sed cum praesentis collectionis labor ab utilitatis scopo absit quam longissime, sataget ex adverso Societas nostra, ut volumina, quam minori impendio poterit constent. Figurae Inscriptionibus adnexae describentur verbis, cum id ad titulorum intelligentiam conducet. Ceterum Figurata Antiquitas diversum genus a Scripta constituit: non est cur modo unum & alterum in eadem collectione permisceantur.

Veronae anno MDCCXXXII.

Apparet ex hoc Profpectu, quam utili, quam benemerito de literaria omni Republica labori animum tunc Auctor adiecerit. Sed cum in hunc finem magnum iter ftatim fufcepiffet, accidit, ut maximae auctoritatis viri illum in diverfas maiorefque curas impulerint, & ad Hiftoriam Theologicam *conficiendam, aliafque ecclefiafticas fcriptiones elucubrandas adegerint. Cum autem in ipfo Profpectu illos, qui ineditas, & indubias Infcriptiones forte poffiderent, enixe rogaffet, ut vel earumdem exemplaria mitterent, vel typis quam primum darent, clariffimus Muratorius, indefeffus ftudiorum omnium cultor, & fautor, ampliffimam Infcriptionum collectionem edidit, vel in mfs codicibus repertarum, vel quas noviter detectas multi ad eum tranfcriptas miferant. Iam vero poft hanc quoque collectionem editam univerfalis corporis adornandi commodum aperitur opportuniffimum; quidquid enim adverfus illam dicatur, dici certe non poteft, quam plurima, & egregia mo-*

numen-

numenta in ea non contineri, & magnam ab illustri viro adhibitam non esse diligentiam, ut quæ ætate nostra de novo inscriptiones apparuerunt, cum illo communicarentur. Illas quidem fere omnes in promptuario suo Maffeius quoque servabat, iam enim ab annis amplius triginta & quinque clarissimi Muratorii studium ignorans, in eam curam incumbebat. Monumenta certe eius generis viginti ab hinc annis variis in locis ab eruditis vulgata, vel ipse antea exscripserat, vel a doctis viris acceperat. Testes sunt eiusdem amici plures, præsertim illustris Seguierius, & ego ipse, quin conspici in quaternionibus plurimis adhuc possunt. Servabat ille ea omnia, ut collectionem suam universalem tot novis adiectis acceptiorem redderet: sed quod in quam plurium editione præventus sit, nequaquam dolet; neque enim in eo publicum bonum consistit, ut vel ab uno vel ab alio primum edita sint, sed in generali omnium complexu, authentica veritate,

com-

commentitiarum exclusione , opportuna dispositione & emendatione probatissima . Utinam ergo generale hoc universæ eruditionis armamentarium construi , & adornari aliquando possit . Cum autem *Inscriptiones omnes , quas ipse non exscripsit Maffeius , in chartulis suis nomen præferant illorum , qui maiorem partem miserunt , multa præclara nomina recensere hic volo , ne debito honore fraudentur .*

Asiaticas , & orientales Egmondius Hollandus dedit , & Pater Panelius S. I. Gallus , qui de Cistophoris *erudite disseruit , & Massiliæ acceperat ab eo qui in Oriente exscripserat . Aliquas Sherardius quoque , & postremo Græcas ducentas selectas , & numquam editas obtulit Londini præstantissimus Doctor Richardus Mead , quas Chissulius collegerat , atque ut* Asiaticarum antiquitatum *tomum alterum exhiberet , servabat .*

Africanas plures Io. Ant. Corattius Pisanus exscripsit , quas illustri Salvinio donaverat : alias Shaavvius Anglus ,

&

& Condaminius Gallus dedere: in interiori autem Africa repertas multas continet valde eruditi Hispani libellus, qui ex scriptoris nomen non prodit.

Quæ ex Hispania afferentur, misit Emmanuel Martinius Alonensis Ecclesiæ Decanus. Gallicanæ ex visu, & a Barone Bimardio processere. Anglicanæ vel ex visu, vel a Shaavvio, Gordonio, & Haimio. Hollandicas, Germanicas, Dacicas, Orvillius, Apostolus Zenus, Comes de Ariostis, Garellius tradiderunt: plurimas etiam vidit Maffeius ipse, & in chartas retulit.

Siculas, Calabras, & Neapolitanas miserunt P. Sebastianus Paullius, Sebastianus Arnolfinius, & Pater e Societate Iesu de Iustinianis. Quæ Romanum solum a multo tempore emisit, Hieronymus Leonius Cenetensis, qui etiam Liviæ servorum, ac libertorum titulos antequam vulgarentur, statim a detectione communicavit, Franciscus Ficoronius optime de antiquitate meritus, aliique naviter transmittebant. At quam multis ab hinc annis P. Cannet-

nettius, P. Bacchinius, P. Bertius, P. Caterinus Zenius, Andreinius, Bertolius Canonicus, qui deinde magno numero erudite vulgavit, Vinciolius Perusinus, P. Masetius Lateranensis Abbas, eruditique alii certatim communicabant? Alia itidem possent afferri nomina, neque enim omnia inhæserunt memoriæ meæ. Florentinas omnes, aliarumque quam plurium Italiæ civitatum, ac regionum ipse exscripserat olim Maffeius. Quæ Romæ hodie servantur, ac supersunt, sex ab hinc annis exscripsit universas doctus Seguierius ipso præsente, & adiuvante Maffeio. Nec intermittunt præstantes viri, quæ in dies deteguntur ad ipsum mittere: præcipue eximii Ricolvius, & Rivautella, qui Taurinenses nuper erudite ediderunt; Antonius Roschman, qui Veldidenam præterito anno e tenebris eruit, & perdocte illustravit; Blanconius Bononiensis, qui Augustæ Vindelicorum Archiatri, & philosophi munus egregie sustinet, aliique, quorum epistolas mihi non accidit, ut viderem.

Prae-

Praetermiſſa.

pag. *6.* ultra centum. At nondum forte inventus fuerat, qui ut inſcriptionem aliquando redimeret, tot aureos expendere non dubitaret.

pag. *29.* coacervatum ſit. Aldus nepos pluribus quidem aliis titulis ſuſpiciendus, ſed *notarum veterum explanationem* XVIII aetatis ſuae anno confecit.

pag. 15. *literas inſcripſit*. Solemnis formula L. D. D. D. in Graeca epigraphe ſic affertur: τῦ τόπυ διδθέντος ὑπό τῆς λαμπροτάτης βουλῆς· *in Palaeogr. p. 158.*

pag. 44. inſcribitur. Verum ſiglas

pag. *60.* varie effertur.

ΛΟ· in fragmento Inſcriptionis a Noriſio allatae in Epiſtola Conſulari. *Λούκιος*·

pag. *61.* MAPK. λαμπροτάτυ Φλαουίου Μαρκέλλου· *perilluſtris*.

pag. *68.* diutius a me in Regio Taurinenſi archivo verſata, & raro permiſſa, atque a pauciſſimis conſulta, ac viſa, manifeſto &c.

pag.

pag. *69* Consul processerat ; sed Pompeiano nostro ultro & sine teste Relandus quoque Civicae nomen tribuit in Fastis suis : nam ex legibus quas laudat nulla sic eum appellat. Cur autem Civicae loco Aurelii, & Claudii, &c.

pag. 80. *Medma*, aut *Medama*

pag. 91. Deleatur, *Ubi vides* &c.

F I N I S.